Tednik

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje

»Tednik izhaja pod tem skrajšanim imenom od 24. nov. 1961 dalje na predlog Občinskih odborov SZDL Ptuj in Ormož. — Izdaja zavod »Tednik«, Ptuj — Odgovorni urednik: Anton Bauman — Uredništvo in uprava Ptuj, Lackova 8. — Tel. 156. — Št. tek. računa: NB Ptuj 604-19-1-206 — Tiska časopisno podjetje »Mariborski tisk«. — Rokopisov ne vračamo. — Celoletna naročnina za tuzemstvo 1000, za inozemstvo 1500 din.

Št. 48 | PTUJ, dne 13. decembra 1963 | Cena 20 din | Letnik XVI.

Vrsta problemov z zborov volivcev

V drugi polovici prejšnjega in v začetku tega meseca so bili na ptujskem občinskem območju zbori volilcev, katerih glavna naloga je bila razprava o osnutku statuta ptujske občine. Odborniki občinske skupščine in aktivisti SZDL so na teh zborih volilcev obrazložili osnutek statuta, vendar volilci k osnutku niso imeli posebnih pripomb. Več pozornosti so posvetili krajevnim problemom in problemom območja, s katerega je bil zbor sklican ter skoraj na vsakem zboru zahtevali ureditev tega ali drugega perečega krajevnega problema.

Zbor volivcev na Vidmu

za naselja Videm, Ljubstava, Vareja, Dravci in Soviče, Jurovci, Šturmovci, Pobrežje, Tržec in Lancova vas se je na zboru 24. novembra tega leta v glavnem strinjal s predlogom statuta občine, volilci so pripomnili le to, da bi se v njem naj podrobneje določila pomoč občine posameznim krajevnim gasilskim društvom. Glede krajevnih problemov pa so zahtevali, naj bi »Haloški biser« v svoji gostilni na Vidmu začel pripravljati za svoje goste tudi toplo hrano, ker da gostilne samo za alkoholne pijače ne rabijo; naj bi občina predvidela potrebna sredstva v proračunu za obnovo šolskega poslopja ter za cevi za kanalizacijo, medtem ko bi krajevna skupnost naj organizirala prostovoljno delo pri ureditvi kanalizacije; občina naj bi tudi zagotovila sredstva za obnovo kino dvorane.

Na zboru volivcev v Cirkulanah

17. novembra 1963 so volilci predlagali v zvezi z osnutkom statuta, da bi bilo potrebno tudi za področje Haloz uvesti službo varstva predšolske mladine, ker so ob zaposlitvi staršev otroci prepuščeni cele dneve sami sebi. Glede ostalih problemov so grajali postopek zadruge pri odkupu vinskega mošta glede cene kakor glede merjenja sladkorja; grajali pa so tudi delo popisovalcev vina, ki da nastopajo grobo in samovoljno.

Zbor volivcev v Gorišnici

je bil 24. novembra 1963. Volilci na zboru niso imeli posebnih pripomb na osnutek statuta, stavili pa so razna vprašanja glede popravljanja cest, cestne razsvetljave in druga krajevna vprašanja.

Zbora volivcev na Ptujski gori

24. novembra 1963 se je udeležilo mnogo volilcev, ki pa tudi niso kaj prida razpravljali o predlogu statuta, pač pa mnogo več o krajevnih zadevah. Predvsem so iznesli, da ustava določa, da se določa območje krajevne skupnosti z občinskim statutom, teh določil pa da ni v osnutku; vprašali so, kaj je z dograditvijo vodovoda in kaj z graditvijo učiteljskega bloka; vprašali so, kaj je resnice na govoricah, da v kraju ne bo poročne dvorane; omenili so, da osnutek statuta govori o brezplačnem prevozu otrok, ki so oddaljeni več kot 5 km od šole, ter vprašali, kako se bodo te pravice poslužili otroci iz predelov, kjer ni komunikacij; sprožili so vprašanje delikventnih šolskih obveznikov in slabega vzdrževanja krajevnih cest ter se zavzeli za to, da bi občina za Ptujsko goro kot turistični kraj bolj skrbela, kakor je to delala do sedaj.

Zbor volivcev v Majšperku

je bil 24. novembra 1963. Zbrani volilci so postavili naslednja vprašanja: Kako se bodo v bodoče financirale krajevne skupnosti; štipendije samo za kandidate iz mesta; povezava Medvedc in Sesterž ter vprašanje prodajalne v Medvedcah, kjer je ta potrebna nad 200 družinam; predlagali so ureditev otroškega vrtca v majšperškem gradu, rešitve vprašanja zdravstvene postaje, asfaltiranja ceste skozi Majšperk, davčnih vprašanj in gradnje učiteljskih stanovanj.

V Markovcih je bil zbor volivcev

24. novembra. Volilci so po poročilu o predlogu statuta postavili vprašanje glede davčnih obremenitev za zemljišča na poplavnem območju ob Dravi, glede najemnine za zemljišča v družbeni lasti, glede vzdrževanja broda čez Dravo, glede prevoza šoloobveznih otrok iz Stojnc in poštne službe ter glede vprašanja, da je območje krajevne skupnosti področje dveh zadrug, kar da po njihovem mnenju ni dobro.

Zbor volivcev v Vitomarcih

je dne 24. novembra 1963 obravnaval po poročilu o osnutku statuta mnenje nekaterih občanov, da bo z razvojem občinskega območja po urbanističnem načrtu prišlo še do večjega zanemarjanja krajev, ki so že doslej veljali kot zaostali; vprašanje dodeljevanja sredstev za šole, ki so v slabem stanju; predlagali so uvedbo avtobusne proge za prevoz učencev iz Vitomarc v Juršince. Poleg tega bi bilo potrebno uvesti novo avtobusno progo: Maribor—Lenart—Trnovska vas—Vitomarci—Gabernik—Juršinci—Tomaž, medtem ko bi sedanjo progo Ptuj—Desternik—Trnovska vas—Vitomarci—Cerkvenjak skrajšali do Trnovske vasi, proga Maribor—Ljutomer pa naj bi šla prek Vitomarc in Trnovske vasi. Volilci so tudi kritizirali, da pobirajo dimnikarji denar za svoje usluge, ki jih tudi ne opravijo, ter se zavzeli za to, da bi v bodoče obravnavali gradivo za zbore volilcev v časopisih in radiu, da bi na zborih volilcev lahko konkretneje sodelovali.

Zbor volivcev v Rogoznici

je 17. novembra 1963 obravnaval predlog, da se ustanovi v Rogoznici vaški klub, neudeležbo nekaterih vaščanov pri popravljanju cest, vprašanje starostne vzdrževalnine za osebe, ki so odstopile svoja zemljišča skupnosti, problem povečanja števila naročnikov na časopise; sodelovanje delavcev na zborih, dograditev zadružnega doma, slabe ceste, cestno razsvetljavo in drugo.

O nekaterih ostalih zborih volilcev bomo poročali prihodnjič.

Večer, ki ga ni mogoče pozabiti

Večer narodnih plesov in pesmi jugoslovanskih narodov ter zabavne glasbe in pesmi, ki sta ga priredili folklorna in zabavna sekcija delavsko kulturno umetniškega društva »Svoboda« iz Varaždina v okviru proslave 20. obletnice zgodovinskega drugega zasedanja AVNOJ v Ptuju v Narodnem domu v soboto, 7. decembra 1963, bo ostal Ptujčanom dolgo v lepem in nepozabnem spominu.

Pozdrave delovnim ljudem mesta Ptuja je izročil Ivica Domislović, član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta Varaždin. Prisrčno dobrodošlico gostom iz prijateljske občine Varaždin pa je v svojem pozdravnem govoru izrekel predsednik ptujskega odbora »Bratstva in prijateljstva«, ki je poudaril velik pomen medobčinskega sodelovanja in iskrenega prijateljstva, ki povezuje delovne ljudi sodelujočih občin.

Sledil je bogat kulturni program, ki je bil izredno skrbno pripravljen, pester in na kvalitetni višini. Dvorana v Narodnem domu je bila napolnjena do poslednjega kotička. Razveseljiva je ugotovitev, da so se prireditve udeležili predvsem delavci iz ptujskih delovnih kolektivov s svojimi družinskimi člani. Že ob izvajanju prve točke narodnih plesov je bilo v dvorani ustvarjeno prijetno vzdušje in prisrčen kontakt med gosti in gledalci. Verjetno se v Ptuju malokdaj dogodi na kulturni prireditvi, da bi občinstvo med izvajanjem točke večkrat spontano in navdušeno zaploskalo, kot se je tokrat večkrat ponovilo v Narodnem domu.

Varaždinci so se izkazali z visoko kvaliteto in pestrostjo svojega programa, ki so ga izvajali zelo zbrano, Ptujčani pa s toplino in prisrčnostjo, s katero so dajali vidno priznanje gostom. Trdimo celo lahko, da se je večer spremenil v manifestacijo iskrenega prijateljstva, ki tako globoko povezuje delovne ljudi dveh sosednih občin, dveh socialističnih republik.

Položeni venci na grob Momčila Popoviča

Beograd, 12. dec. — V Aleji narodnih herojev na novem beograjskem pokopališču so včeraj položili na grob narodnega heroja Momčile Popoviča vence zveznega odbora Zveze združenj borcev borcev NOV Jugoslavije, mestnega odbora Zveze združenj borcev, kolektiva DSZZ in kolektiva jugoslovanskega predstavništva v Bonnu.

Sporočilo FBI za javnost šele po procesu proti Rubyju

Washington, 12. dec. — Rezultati preiskave FBI o umoru ameriškega predsednika Kennedyja bodo sporočeni javnosti šele po procesu zoper Rubyja, ki bo predvidoma 3. februarja. Pravijo, da vsa dejstva govorijo zoper Oswalda, čeprav v poročilu ni omenjen kot morilec. Njegov morilec Jack Ruby se medtem pripravlja na proces, ki ga bo prenašala tudi televizija. Branilci, sami slavni odvetniki, snujejo obrambo, ki naj bi Rubyja rešila električnega stola z izgovorom, da je — neuračunljiv . . .

Edvard Kardelj v »Crveni zastavi«

Kragujevac, 12. dec. (Tanjug) — Drugi dan bivanja v Kragujevcu sta si predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj in predsednik skupščine SR Srbije Dušan Petrovič ogledala tovarne zavoda »Crvena zastava«. Med ogledom obratov se je predsednik Kardelj zanimal za delo in možnosti nadaljnjega razvoja zavoda. Tik pred odhodom iz tovarne sta si gosta ogledala še razstavo avtomobilov »Crvene zastave«.

Po razgovorih s predstavniki tovarne so gostoma priredili v delavskem klubu kosilo.

Problematika urbanističnega programa

Organizacija in delo naše urbanistične službe predstavlja že več časa eno najbolj perečih problemov, ki ga želimo čimprej ugodno rešiti, da zadostimo prvenstveno željam investitorjev zaradi hitrejšega reševanja postopkov za odobritev lokacij, upravnim organom pa omogočimo smelo in načrtno reševanje te problematike. Nenehno povečanje stanovanjske in komunalne graditve namreč povečuje riziko nenačrtne in nepreštudirane zazidave, vse to pa vedno bolj otežkoča ažurnost izdajanja potrebnih upravnih odločb za odobritev zahtevanih lokacij. Posledica tega je, da so danes postopki za odobritev lokacije najbolj dolgotrajni predvsem zaradi nerešenih urbanističnih osnov za graditev in urejanje posameznih predelov mesta ali zunanjih naselij v občini. Postopek za odobritev lokacije ima namreč prvenstveno namen ugotoviti, če je predvidena gradnja na določeni parceli v skladu s perspektivnim zazidalnim razvojem in urbanistično ureditvijo določenega predela. Ta odgovornost je tem večja, čimdaljša je življenska doba predvidenega gradbenega objekta. Ni potrebno poudariti, da je tak ugotovitveni postopek brez rešenega prostorskega načrta komaj mogoč, če hočemo dejansko ugotoviti, da nova zgradba ne bo ovirala gradnje drugih naprav — komunalij, komunikacij, osnovne preskrbe in ne nazadnje gospodarskih objektov. Poudarek na teh kriterijih presoje zahtevanih lokacij je bil dan tudi s predpisi zakona o urbanistični inšpekciji in po katerem je predpisano soglasje k lokacijskim odločbam s strani urbanističnih inšpekcijskih organov, in sicer za lokacije v gradbenih okoliših s strani okraja, izven gradbenih okolišev pa soglasje inšpekcijskega organa republike. Občinski upravni organ je dolžan ta soglasja zahtevati vse dotlej, dokler niso izdelani in odobreni urbanistični projekti, po odobritvi teh projektov pa ta soglasja niso več potrebna. Izdelan urbanistični načrt daje tedaj možnosti hitrega reševanja lokacijskih postopkov, ker vsebuje osnovne zazidalne tehnične podatke načrtne zazidave.

Občina Ptuj je pravilno ocenila pomembnost izdelane urbanistične dokumentacije in je že v lanskem letu naročila geodetsko snemanje terena ter tako ustvarila osnovo za izdelavo urbanističnega načrta. V začetku tega leta je pa naročila izdelavo urbanističnega projekta pri strokovni projektantski organizaciji, Zavodu za urbanizem Maribor in to za mesto Ptuj ter večje kraje v občini.

Ta projektantska organizacija je na podlagi zbranih ekonomskih pokazateljev, ki prikazujejo sedanje stanje posameznih panog gospodarstva in komunalnega razvoja in analizirajo možnosti za nadaljni razvoj urbanizacije mesta in tako imenovanih subgravitacijskih cen-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dan človekovih pravic

(10. decembra vsako leto praznujemo dan človekovih pravic. Naslednji sestavek o človekovih pravicah je napisal stalni sekretar Združenih narodov U Tant.)

Vojna, ki se je končala pred približno 18. leti je glede človeškega trpljenja in materialnega uničenja presegla vse vojne v zgodovini. Tudi zločini, ki so jih maniestirale plinske celice in množična grobišča, so presegli vse prejšnje manifestacije nečlovečnosti.

To je bil povod, da se sprejme Listina Združenih narodov. Zgodovinski dokument je postala iz več razlogov. Mogoče je najvažnejši med njimi izraz prepričanja — prvič v svetovnih okvirih — da miru in blagostanja ni moč zagotoviti, dokler se človekovo prirojeno dostojanstvo in vrednost človeške osebnosti na splošno ne priznajo, ne spoštujejo in dokler se ne zagotovi, da bi jih kdorkoli negiral.

»Narodi Združenih narodov . . . ponovno razglašamo vero v osnovne človekove pravice«, je rečeno v uvodu Listine. Prvi cilj Organizacije je definiran v prvem členu kot razvijanje in spodbujanje »spoštovanja človekovih pravic in svobode za vse, ne glede na raso, spol, jezik, veroizpoved.«

Letos praznujemo petnajstletnico drugega zgodovinskega dokumenta, ki je izšel iz navedenega proklamiranega cilja: Splošne deklaracije o človekovih pravicah, ki jo je razglasila Generalna skupščina v Parizu 10. decembra 1948 leta kot »splošen ideal, ki bi ga naj dosegli vsi narodi sveta«.

V zadnjih petnajstih letih se je vpliv Deklaracije v zavesti sveta neprestano krepil. Deklaracija je postala sestavni del mnogih ustav, deloma in v celoti. Pod njenim vplivom so bile izrečene zakonske in sodne odločbe. V mednarodnem pogledu je v središču vsega, za kar se zavzemajo Združeni narodi. Mnogo potrpežljivega dela je potrebnega pri izdelovanju konvencij tistim, ki spreminjajo njene ideale v zakonske predpise. To je često težko in delikatno delo, ki zahteva mnogo časa. Toda že dosedanji uspehi Združenih narodov pričajo o uspešnem delu pri vsklajevanju gledišč, ki so pogosto zelo različna.

Čeprav petnajstletnica Splošne deklaracije nudi vse razloge za optimizem, ni razloga za samozadovoljstvo. Potrebno si je samo ogledati današnjo okrepljeno borbo proti vsem oblikam diskriminacije in zatiranja, da bi razumeli, da je potrebno vlagati še večje napore, da bi se proklamirani cilji uresničili. Napore je treba nadaljevati na vseh področjih, od lokalnih do mednarodnih. Dejansko bi morala biti lokalna skupnost najvažnejša, ker osnovno spoštovanje človekovih pravic vpliva na vsako obliko odnosov med ljudmi.

Ne dvomim v končni izid tega boja. Danes nimajo sestavni deli človeške družbe druge izbire, kakor da so »strpljivi in da skupno živijo v miru kot dobri sosedje«. Ko bo ta cilj dosledno dosežen, bo to končna zmaga vse najboljšega in najplemenitejšega v človeku, kljub mračnim stranem njegove zgodovine.

TE DNI PO SVETU

Svobodnemu, neodvisnemu svetu sta se te dni pridružili še dve afriški deželi: nekdanja britanska kolonija Kenija, ki se razteza na obronkih najvišjega afriškega vrha Kilimandžara in sega še dalje proti jugu in vzhodu, in otok Zanzibar, prav tako nekdanji britanski protektorat. Nad afriško celino sta tako zaplapolali 33. in 34. nacionalna zastava neodvisnosti.

● DAN PRAVICE ČLOVEKA

V torek je svobodoljuben svet proslavil petnajsto obletnico sprejema splošne deklaracije o pravicah človeka. S tem, da je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela tako pomemben mednarodni dokument, je ustvarila novo obdobje v medčloveških odnosih.

Predvsem naj omenimo njen velik vpliv v boju proti kolonializmu. Zavest o enakopravnosti vseh ras, narodov in ver, ki je morala prodreti tudi med ljudi s kolonialnimi nazori in težnjami, je ustvarjala ustrezno podlago na afriški celini, da so se osvobodilna gibanja mogočno razvila in prisilila dežele-matice, da se pomenijo s predstavniki lokalnih samouprav o popolni neodvisnosti. Če še danes obstajajo ozemlja pod kolonialno oblastjo in z režimi, ki se prav nič ne razlikujejo od klasičnih kolonialnih režimov (Južnoafriška unija, Angola, Rodezija), so to le skrajni ostanki preživelega, ki jih čaka žalosten konec.

Kadar govorimo v naši državi o omenjeni dekleraciji, smo ponosni, da smo njena načela v vsakdanji praksi dosledno izpolnili in celo presegli. Tu mislimo predvsem socialna in ekonomska načela, ki jih uveljavlja socializem v odnosu na proizvajalca-človeka in na njegove pravice. Tu se poraja splošno novo gledanje na sproščeno silo ustvarjalca-človeka in člana socialistične družbe.

Za tiste napredne sile, ki imajo podobne želje in težnje, je ta razvoj samo velika pobuda in hkrati tudi potokaz.

● NEMIRNA LATINSKA AMERIKA

Nemirna Latinska Amerika je spet pobrskala za tiste, ki jih zanimajo zapletljaji in notranji neredi. V torek so iz Brazilije sporočili, da je skušala reakcionarna desnica, ki ji niso všeč predvidene reforme predsednika Goularta, posebno ne agrarna reforma, izvesti državni udar. Nova vlada naj bi takoj zahtevala priznanje tujine. Kaže, da bo predsednik zahteval od kongresa dodatnih pooblastil, da bo lahko izvedel svoje načrte in onemogočil take manevre desnice.

Zelo zamotan položaj v Boliviji, ki ima sicer napredno vlado, je povzročil podpredsednik in sindikalni voditelj Lechin s pomočjo »rudarske milice«, sile, ki je svoj čas pomagala predsedniku Estenssoru zrušiti fevdalni režim in nacionalizirati rudnike. Kaže, da je Lechin sedaj obrnil temu hrbet. Skuša se polastiti oblasti in je v tem trenutku bote ali nebote zastavonoša reakcionarnih teženj v deželi. Grozi nevarnost, da bo vlada morala poklicati na pomoč vojsko proti samovolji »rudarske milice« in njenega voditelja.

V Venezueli vlada zaostren položaj. Po predsedniških volitvah je prišel na krmilo Leone na mesto dosedanjega predsednika Betancourta in tudi namerava nadaljevati njegovo politiko zmernih reform, toda levičarske sile, ki niso zadovoljne z njegovimi kompromisi in posebno še ne zaradi očitno sovražnega stališča do sosedne Kube, nadaljujejo boj in niso pripravljene na noben kompromis. Nova vlada je dobila v Washingtonu vso podporo. Zato je nevarnost, da pride do spopada s Kubo (tej v Caracasu očitajo, da je pošiljala orožje za levičarje v Venezueli), precejšnje. Na Kubi so se primerno pripravili. Karibsko območje je potemtakem spet prizorišče napetosti.

Srečanje Butler–Gromiko?

London, 12. dec. (Reuter) — V dobro obveščenih krogih se je izvedelo, da je britanski zunanji minister Butler v posebni poslanici od svojega sovjetskega kolega Gromika poizvedel za mnenje o njunem morebitnem srečanju. Domnevajo, da bi se oba ministra utegnila šestati 21. januarja v Ženevi, ko bodo nadaljevali razgovore o razorožitvi, ali pa na mednarodni konferenci o nevtralnosti Kambodže, kolikor bi do te konference prišlo.

Problemi otroškega varstva

Varstvo otrok in mladine predstavlja za območje ptujske občine enega izmed zelo važnih problemov, ki je moral dobiti v statutu občine svoje mesto

PO VSEBINI DOLOČIL JE LAHKO UGOTOVITI, DA JE TUDI V PTUJSKI OBČINI PROBLEM VARSTVA OTROK IN MLADINE ŠE NA ZAČETNI STOPNJI IN DA ŠE ČAKAJO KRAJEVNE SKUPNOSTI, DELOVNE IN DRUGE ORGANIZACIJE, STARŠE IN OBČINO VAŽNE NALOGE. KO BODO TE IZVRŠENE, BO IMELA PTUJSKA OBČINA VEČ ZAVODOV ZA DNEVNO VARSTVO OTROK IN MLADINE, POSEBNO VARSTVENO-VZGOJNO USTANOVO ZA OTROKE, KI JIM JE POTREBNA POSEBNA POMOČ PRI VZGOJI, DISCIPLINSKI CENTER, VZGOJNO SVETOVALNICO, VZGOJNI KADER TER POTREBNA FINANČNA SREDSTVA ZA OSEBNE DOHODKE VZGOJNEGA OSEBJA IN POTREBNA VZGOJNA IN INVESTICIJSKA SREDSTVA

Sedaj v času pred odločanjem o tem, koliko zavodov za dnevno varstvo otrok in mladine bo v ptujski občini, razpravljajo politični družbeni delavci in starši v Ptuju skupno s pedagoškim kadrom o tem, kako bi uskladili potrebe in možnosti obstoječih zavodov za dnevno varstvo otrok v Ptuju z možnostmi krajevne skupnosti, delovnih in drugih organizacij, staršev in občine v duhu določila statuta (171. čl.) o vodenju teh zavodov in njihovega finansiranja ter pomoči staršev in občine.

Potrebno bo odločiti, ali naj ostaneta vrtca Ptuj in Breg tudi v bodoče kot samostojna varstveno vzgojna zavoda in vsak pod svojo upravo ali pod družbeno upravo in ali naj se finansirata po dosedanjih principih samofinansiranja ali pa po novejših, da ne bi to zapiralo vrat otrokom staršev z manjšimi osebnimi dohodki niti sililo samo občino, da bi morala priskrbeti sredstva tudi za prehrano otrok, ki bi jih sicer morali v glavnem prispevati starši po svojih možnostih in da bi občina pomagala le tam, kjer to staršem ni mogoče.

MILICA LUGARIČ:

Skrb za varstvene zavode je zelo odgovorna skrb

V zvezi z vsemi temi vprašanji meni upravnica ptujskega vrtca tov. Milica Lugarič, da je potrebno pri vseh teh problemih misliti na 3 bistvene stvari:

Potrebno se je odločiti, kakšen tip varstveno vzgojnih zavodov je najprikladnejši mestnim in kakšen podeželskim razmeram v ptujski občini, kako se bodo posamezni zavodi širili in kako bo najlažje te zavode voditi po načelih družbene samouprave in financirati po principih samofinanciranja skupno z ustanovitelji in organizatorji zavodov, s krajevnimi skupnostmi, delovnimi in drugimi organizacijami ob pomoči staršev, občanov in občine ob tem, da priskrbi občina potrebna finančna sredstva za osebne dohodke vzgojnega osebja in pa za vzgojna sredstva v zavodu.

Prvo določilo (164. člen) o varstvu otrok in mladine v statutu jasno pravi, da ustanavljajo in organizirajo zavode krajevne skupnosti, delovne in druge samoupravne organizacije s pomočjo občanov in občine. Praktično vzeto je potem potrebno doseči v občini, da bodo dale krajevne skupnosti, delovne in druge samoupravne organizacije osnovo za ustanovitev in organizacijo zavodov za varstvo otrok in mladine, občani in občine pa pomoč.

To bi moralo veljati tudi za obstoječa zavoda v Ptuju. Če bi še nadalje nosili vse breme teh zavodov starši in občina, bi bilo nujno in neizogibno spremeniti sedanji prispevek staršev glede na višino osebnih dohodkov na posameznega člana družine in v sorazmerju z njimi določiti prispevek do višine 5000 din mesečno za otroka, in sicer za prehrano v zavodu in za druge režijske stroške doseči dotacije. Tako reševanje tega problema zavodov bi potiskalo ob stran vse važne potrebe, ki so v zvezi z vzdrževanjem zgradbe in drugo.

Varstva potrebni otroci zaposlenih in drugih staršev

Ptujski vrtec ne bo mogel ostati v sedanjih mejah. Razumljivo je, da imajo pri sprejemanju otrok v zavod prednost otroci zaposlenih staršev, nikjer pa ni rečeno, da bi ne smeli biti sprejeti v zavod tudi ostali otroci. Splošno so znane prednosti pravočasnega družbenega varstva in vzgoje otrok v zavodih in te prednosti pripadajo otrokom vseh naših delovnih ljudi, seveda v okviru danih in obstoječih možnosti. Takšnih otrok je v Ptuju najmanj 500.

Vrtec tudi ob Ljutomerski cesti

Po izselitvi osnovne šole Franca Osojnika iz paviljonske zgradbe ob Ljutomerski cesti v novo šolsko zgradbo v Trubarjevem naselju izza bolnišnice bo pridobil ptujski vrtec še eno zgradbo in v njej prostore za varstvo otrok, tako da bo skupna kapaciteta ptujskega vrtca potem vsaj 380 otrok. Poleg tega bo še obdržal otroško dnevno zavetišče na Ormoški cesti (pri sejmišču). Tem kapacitetam bo moral prilagoditi tudi svojo kuhinjo.

Združitev uprave in finansiranja tega vrtca z breškim ne bi prinesla posebnega olajšanja sedanjega dela, ali bistvenega znižanja upravnih stroškov.

Združitev prehrane otrok tudi ne bi bila mogoča, enako ne pedagoške službe, ker je na obeh straneh premalo pedagoškega osebja. Zlasti glede na mnogo večje potrebe po varstveno vzgojnih zavodih je potrebna tudi upravna in finančna gibčnost vsakega posameznega zavoda in obeh skupaj, ne pa centraliziranje, ki bi se prej ali slej pokazalo kot nepraktično, če ga ne bi prej do podrobnosti proučili.

Pri varstveno vzgojnih zavodih se je le potrebno zavedati prvobitnega namena varstva in vzgoje otrok zaposlenih staršev in ostalih otrok, ki so varstva in vzgoje potrebni. Zato je tudi potrebna najširša opora tem zavodom. Vsako umikanje širšega kroga tej potrebi in namenu bi pomenilo preobremenitev staršev in občine in omejitev aktivnosti pedagoškega kadra, ki ne bi mogli jamčiti za uspeh zavoda, ki je odvisen od skupnih prizadevanj in razumevanja.

Vrtce tudi v kraje, kjer ima kombinat največ zaposlenih

Kar se tiče zavodov za podeželje, smatra tov. Lugaričeva, da bi morali upoštevati vsaj krajevne skupnosti Žavrč, Gorišnica, Podlehnik, Juršinci, Destrnik, Stoperce in Lovrenc. Vedno več je v občini mladih družin, iz katerih so očetje in matere zaposlene pri kmetijskem kombinatu ali pri kmetijskih zadrugah in v raznih podjetjih in bi radi prepustili svoje otroke v varstvo in v pedagoško nadzorstvo. V vseh navedenih krajevnih skupnostih bi morali biti zavodi, ki bodo najbolj ustrezali potrebam in možnostim.

Največje vprašanje, večje kot vprašanje ustanoviteljev in organizatorjev zavodov ter sredstev za nje, je vprašanje pedagoškega kadra, ki ga ne bo mogoče naenkrat imeti na razpolago v zadostnem številu. S tem problemom ne bomo smeli odlašati, ker je pritisk staršev na varstvene zavode vedno močnejši in odgovornost ustanoviteljev in organizatorjev zavodov vedno večja.

JULKA SEVER:

Breški vrtec je zrastel iz pomožnega

V zvezi z istimi problemi meni upravnica breškega vrtca tov. Julka Severjeva, da bo breški vrtec šele 1964. leta dosegel dolgo zaželeno in pričakovano stopnjo in kapaciteto 60 rednih in 60 občasnih varovancev pri skromni personalni zasedbi in pri mnogih nalogah.

Ob možnostih, ki jih je že navedla tov. Lugaričeva, ne bi problemov upravljanja in finansiranja bistveno zmanjšali z združitvijo uprave obeh vrtcev, ker bi ostalo vse drugo razdvojeno glede na različne razvojne možnosti in pogoje, to tem bolj, ker imata oba vrtca različna sveta staršev, ki so različno pripravljeni pomagati zavodoma.

Vsekakor bo potrebno več razmišljati in več storiti o tem, kako bi pridobili med ustanovitelje in organizatorje zavoda poleg krajevne skupnosti tudi delovne in druge samoupravne organizacije, da ne bi ležala vsa skrb za zavod na starših in občini.

Zavoda za dnevno varstvo otrok in mladine v Ptuju in na Bregu imata poleg različnih možnosti tudi različne izkušnje, ki bi jih bilo potrebno tudi upoštevati pri ocenjevanju lastnih možnosti upravljanja in finansiranja. Tudi vrtec Breg mora upoštevati, da bo na območju, za katerega bo zgrajen, vedno več otrok, zato se bo tudi v tej smeri širil.

Prehrana otrok v zavodu bo le ostala osrednji problem, ki ga ne bi mogla reševati družbena ali šolska prehrana (počitnice), ampak se bo še vedno potrebno znajti v okviru lastnih možnosti do generalne rešitve družbene prehrane in prehrane otrok v šolah in zavodih.

S primerno analizo bi najlažje ocenili, kaj bi pridobili z združitvijo uprav obeh vrtcev in če je res vprašanje prihranka na upravnih stroških tolikšnega pomena, da bi kazalo poseči v sedanji način uprave s spremembami.

ANGELA ŽIBERNA:

Varstvo otrok ni samo skrb staršev in občine

Angelca Žiberna, predsednica Zveze DPM Ptuj, je mnenja, da se je potrebno zavzeti za to, da ne bo slonelo vprašanje varstveno vzgojnih zavodov samo na občini in na starših, ampak na vseh, ki jih omenja določilo statuta občine Ptuj o ustanoviteljih in organizatorjih varstvenih zavodov. Edino tako bo mogoče omejiti pomoč staršev in občine na prispevke, kot jih predvideva občinski statut.

Ne gre za to, da ne bi starši prispevali za varstvo svojega otroka, kar zmorejo, ko pa na drugi strani prispevajo starši, ki imajo otroke v domačem varstvu, za manj kvalitetno fizično, ne pa tudi pedagoško varstvo, neprimerno več, ampak za to, da ne bi bil uporabljen prispevek staršev za drugo kot za prehrano otrok v zavodu.

Gre tudi za to, da bi bil prispevek staršev za varstvo njihovega otroka v skladu z njihovimi osebnimi dohodki. Ob obisku pri enakih zavodih v Mariboru in drugod smo ugotovili, da gledajo tudi tam na to, da je varstvo otrok v zavodih sprejemljivo za vse starše in da tudi tam nosi skrb za ustanavljanje in organizacijo ter financiranje zavodov širok krog pravnih oseb in da pri tem pomagajo občani, starši in občine po svojih možnostih.

Še pred ustanavljanjem varstveno vzgojnih zavodov po občini bo potrebno dokončno in do podrobnosti urediti vprašanje teh zavodov v samem Ptuju, ki imajo največ izkušenj, in bodo lahko z njimi koristili vsem zavodom v občini.

O prednostih družbenega varstva otrok ne bi kot mati posebej poudarjala, želim samo, da bi te prednosti doseglo v občini čimveč otrok.

IVAN ŠUMANDL:

Poseben odbor DPM se bo boril z vprašanjem varstva

Ivan Šumandl, predsednik DPM Ptuj, šteje vprašanje zavodov za varstvo otrok med osrednja vprašanja v programu dela DPM in meni, da se bo odbor DPM Ptuj največ bavil s tem vprašanjem do njegove popolne ureditve. Računa, da bo uspelo tudi v ptujski občini postaviti skrb za varstvene zavode na čim širši krog v krajevnih skupnostih, na delovne in druge samoupravne organizacije, na občane, starše in na občino. Le tako bo mogoče najboljše urediti vprašanje upravljanja in finansiranja tudi ptujskih vrtcev in vprašanje ustanovitve in organiziranja varstvenih zavodov v omenjenih krajevnih skupnostih v občini, kjer si tudi želijo zavode in jih bodo morali prej ali slej dobiti.

V DPM Ptuj je poseben odbor, ki se bo bavil z varstvenimi vprašanji. Misli še, da bo težje vprašanje pri vseh skupnostih vprašanje prostorov in kadrov kot vprašanje vsega ostalega. Če pristojni organi prej niso mogli poskrbeti za zadostno število pedagoškega kadra, bo to potrebno storiti sedaj, da ne bo potem še potrebno čakati nanj, ko bo na razpolago že vse ostalo.

Več razumevanja in pripravljenosti za otroško varstvo

Pri zbiranju prednjih mnenj ni bilo težko spoznati in ugotoviti, kako resno je vprašanje varstvenih zavodov sedaj, ko ni več bojazni, da ne bi bilo otrok zanje. Celo preveč zanimanja je zanje, čeprav si marsikdo misli, da je vse to samo skrb staršev in občine. Starši in občina se svojih tozadevnih dolžnosti že dobro zavedajo, enako krajevne skupnosti, premalo pa še delovne in druge samoupravne organizacije, ki bodo morale imeti in pokazati več razumevanja in pripravljenosti kot doslej in več žrtvovati in storiti za bodoči rod delavcev svojih podjetij in da jim skrb za varstvo najmlajšega rodu ne bo več smelo biti vsiljeno breme, temveč prijetna, humana dolžnost, ki se bo odražala tudi na samozavesti in plemenitosti bodočega rodu proizvajalcev — upravljalcev.

Ptuj dobi še eno poslovno zgradbo

NA OGLU MED LACKOVO IN TRSTENJAKOVO ULICO V PTUJU PRIPRAVLJAJA PODJETJE »GRADNJE« VSE POTREBNO ZA ZAČETEK GRADBENIH DEL ZA ZGRADITEV POSLOVNE ZGRADBE, V KATERI BODO PROSTORI TRGOVSKEGA PODJETJA »MERKUR«, PTUJ, PRODAJALNA PODJETJA »BOROVO« IN V NADSTROPJU PA UPRAVNI PROSTORI TRGOVSKEGA PODJETJA »PANONIJA« IN PISARNE GOSTINSKEGA PODJETJA »HALOŠKI BISER« PTUJ.

Projekt za to novo poslovno zgradbo, ki bo imelo dve nadstropji, je izdelal »PROJEKTIVNI BIRO« Ptuj. Investicijska vrednost del je preračunana na 155 milijonov din brez opreme. Namenu bi naj bilo izročeno novo poslopje v začetku 1965. leta. Investitor bo stanovanjska skupnost Ptuj.

Graditev tega novega poslopja je narekovala potrebe po nadaljnjih trgovskih poslovnih prostorih. Trgovsko podjetje »Merkur« namerava poleg ostalih prodajaln v samem mestu urediti v novi zgradbi trgovino za fotomaterial, drogerijo, prodajo narodnih umetnin in spominkov, še posebno pa športnih rekvizitov. Za to doslej v Ptuju ni bilo primernih prostorov. »Merkur« je to predvidel v svojem perspektivnem planu, ki je obsežen v občinskem družbenem planu. Enako seveda trgovski podjetji »Borovo«, »Panonija« in »Haloški biser«.

Vsa leta po osvoboditvi je Ptuj pogrešal drogerijo in trgovino za prodajo fotomateriala in narodnih umetnin ter spominkov, ki jih kupujejo predvsem turisti z vseh strani sveta, ki obiskujejo Ptuj in se v njem ustavljajo na poti v Maribor — Zagreb — Beograd. Ob dosedanjih zmogljivostih lokalov podjetje »Merkur« tudi ni moglo kompletirati prodaje športnih rekvizitov. Npr. smuči sedaj lahko dobite pri »Opremi«, ribiški pribor v trgovini »Tehnika«, pribor za namizni tenis, nogometne rekvizite in drugo pa v veleblagovnici. Potrošnik je tako prisiljen iskati razna darila in potrebščine po razsejanih trgovinah. V bodoče bo lahko v celoti postrežen na enem mestu, ker bodo rekviziti za vse športne panoge na enem mestu. Vseh športnih rekvizitov doslej Ptuj niti ni imel.

Zgraditev novega poslovnega poslopja v bližini hotela »Petovio« bo omogočila uresničiti »Merkurju« in ostalim navedenim podjetjem svoje dolgoletne zamisli. Npr. »Merkur« bo lahko potem uredil svojo sedanjo veleblagovnico v kompletno modno hišo. V pritličju in v obeh nadstropjih modne hiše bo nad 40 zaposlenih streglo strankam z raznovrstnim tekstilnim blagom in s konfekcijo: moško, žensko in otroško v polnem asortimanu.

Nova zgradba med Lackovo in Trstenjakovo ulico, v bližini hotela »Petovio« pomeni za Ptuj novo lepo poslovno stavbo, za omenjene firme nove lokale in za potrošnike novo možnost nabave stvari v bogati izbiri, ki so jih doslej kupovali drugod tudi izven Ptuja.

V zvezi s tem poslopjem je bilo v Ptuju več razprav. Nekateri Ptujčani so mnenja, da bo za prlo prostor, ki je bil doslej pred hotelom, merodajni faktorji pa so hoteli med drugim nove trgovine približati turistom, ki bodo prihajali v hotel in možnost bližnje nabave stvari, ki jih turisti tudi največ kupujejo. Če bodo te prodajalne v turistični sezoni poslovale »NON-STOP«, tako so vsaj namignili pri »Merkurju«, se bo poznalo na prometu, zlasti ker kupujejo turisti dragocenejše stvari in s tujo valuto. »Merkur« in »Borovo« bosta tako izpolnila svoji obljubi za izboljšanje trgovine v Ptuju, enako pa tudi »Panonija« z ureditvijo pisarn za svojo upravo, ki je sedaj delala v pomožnih prostorih. Tudi »Haloški biser« bo končno imel svoje upravne prostore, ki jih sedaj pogreša.

Z zemeljskimi deli bodo pričele »Gradnje« še pred novim letom, če jim bo dopuščalo vreme.

-vj

Problematika urbanističnega programa

Nadaljevanje s 1. strani

trov v naši občini v obsegu vplivnega območja samega mesta Ptuja, izdelala predlog okvirnega programa. Prva širša razprava o tem predlogu je bila že aprila letos pri občini Ptuj, kjer so bile osvojene nekatere osnovne smernice velikosti regulacijskega prostora mesta, doba programiranja in osnovni koningi namenske izrabe zazidalnih površin. Po takrat osvojenih okvirnih zaključkih in elementih programa je Zavod za urbanizem izdelal predlog okvirnega urbanističnega programa za mesto Ptuj in njegovo vplivno območje. Ta predlog je bil že obravnavan na skupni seji Sveta za urbanizem in Sveta za družbeni plan in finance pri Občinski skupščini Ptuj v začetku tega meseca. V razpravi na tej seji je sodeloval tudi predstavnik Sekretariata za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve SRS, dalje predstavniki občinskih oblastnih in upravnih organov ter političnih in gospodarskih organizacij občine Ptuj. Na tej razpravi so projektanti Zavoda za urbanizem Maribor podali izčrpno poročilo k samemu predlogu programa, katerega z ozirom na njegovo pomembnost objavljamo v zgoščeni vsebini — izvlečku elaborata kot ga je podal Zavod:

Da bi se mesto Ptuj realno programiralo in dimenzioniralo za obdobje naslednjih 30 let, je potrebno najti odgovor na naslednja

osnovna vprašanja:

- koliko ljudi bo živelo v vplivnem območju mesta in koliko v samem mestu;
- kakšen bo razvoj gospodarstva in bodoča raven življenjskega standarda;
- koliko ljudi bo zaposleno v vplivnem območju mesta in koliko v mestu samem;
- koliko bo zaposlenih po panogah, zlasti z diferenciacijo: agrarne in neagrarne dejavnosti;
- izbor načelne prostorske organizacije bivališč (predvsem centralizacija ali decentralizacija, prometna ureditev);
- izbor naselij, ki naj bi se razvijala na vplivnem območju mesta in njihove dimenzije (zmogljivosti).

Pred definitivnim odgovorom na ta vprašanja je potrebno probleme osvetliti z najrazličnejših strani: z gospodarske, fizično-prostorske, itd. Najti je treba položaj in bodočo vlogo Ptuja v okviru teritorialno širšega razvoja (v regiji, v republiki, v Jugoslaviji, v Evropi).

Študije razmestitve prebivalcev in delovnih mest v širšem (npr. nacionalnem) prostoru še nimamo. V začetkih je izdelava ureditve severno-slovenske regije. Zaradi tega so odgovori na nekatera vprašanja naslonjeni na razne, včasih hipotetične predpostavke. Realnost le-teh pa z vidika občine ni možno primerno argumentirati. Točnejše odgovore in morebitne popravke projekcij bo moč izvršiti šele po izgotovitvi prostorskih načrtov večjega obsega, najmanj pa načrta regije.

Za solidne in vsestransko utemeljene odgovore bi bile potrebne tudi predhodne študije dolgoročnega razvoja posameznih proizvodnih panog v kvantitativnem, kvalitativnem in prostorskem aspektu. Takih podlog zaenkrat še ni.

Tako izdelovalcem programa ni preostalo drugo, kot da na temelju splošnega znanja, lastnih izkušenj in določene imaginacije ter v povezavi z nekaterimi strokovnjaki predvidijo gospodarski in sploh družbeni razvoj v kvantiteti, kvaliteti in času ter na temelju tega podajo najosnovnejše odgovore prostorske problematike in predlagajo ukrepe.

Elementi razvoja in pokazatelji, ki so se jih poslуževali izdelovalci elaborata, niso mnogoštevilni. Prvič zaradi pomanjkanja predhodnih podrobnejših študij, drugič iz metodoloških vzrokov, ki zahtevajo pri dolgoročnih projekcijah vrste poenostavitev in redukcij. Predlagane rešitve in ukrepi so sestavljene tako, da omogočajo kasnejše spremembe programskih ciljev brez večje škode v razvoju obravnavanega teritorija.

... in odgovori

— Število prebivalstva v občini leta 1991 ne bo večje kot danes. Zaradi relativno goste naseljenosti, obstoječe agrarne prenaseljenosti (ki se bo še povečala), razmeroma slabo razvite industrije, so odselitve prebivalstva več kot verjetne. Težje vprašanje pa je: koliko ljudi se bo odselilo? V elaboratu je zastopana hipoteza o odselitvi v obsegu naravnega prirastka prebivalstva.

— Gospodarski razvoj naj bi omogočil povečanje narodnega dohodka po prebivalcu od 300 US$ na najmanj 1300 US$. To pomeni, da je potrebno računati tudi z okrog štirikrat večjim življenjskim standardom in vsemi socialno-ekonomskimi posledicami. Osnova gospodarskega razvoja bo napredek v kmetijstvu in industriji. Razvoj kmetijstva bo sprostil precej delovne sile (skoraj 18.000 aktivnih agrarnih prebivalcev), ki jo bo potrebno zaposliti v drugih panogah. Brez znatne okrepitve industrijskega potenciala so predvidevanja o povečanju narodnega dohodka in življenjskega standarda iluzorna. Nadaljnji razvoj industrije in sporeden, harmoničen razvoj drugih kmetijskih dejavnosti sta temelja hipoteze o stacionarnem prebivalstvu.

— Predloženo je, da se Ptuj projektira na okrog 30.000 prebivalcev; to pomeni, da bo znašala stopnja urbanizacije ptujske občine 48 %, to je približno toliko, kot se računa za regionalno povprečje. Predvideva se sicer tudi razvoj drugih naselij, ki pa verjetno v planiranem obdobju ne bodo dosegla ranga oziroma funkcije urbanega naselja. Ob takem demografskem razvoju mesta Ptuja in ob upoštevanju dnevne delovne migracije bo v mestu zaposlenih 14.700 oseb, okrog 2000 jih pa bo zaposlenih (dnevna delovna migracija) izven občine, predvsem v Mariboru; ostali bodo zaposleni drugje v občini, od tega 4500 v kmetijstvu in 6300 v drugih dejavnostih. Pomanjkanje možnosti zaposlitve v drugih dejavnostih (izven mesta) bi seveda dogedlo do depopulacije občinskega ozemlja. Vendar ta možnost v elaboratu ni osvojena.

— Razmerje med prebivalstvom, ki bo aktivno v kmetijstvu in gozdarstvu ter ostalim prebivalstvom se bo bistveno spremenilo. Leta 1961 je bilo od vseh aktivnih v neagrarnih dejavnostih zaposlenih 33 %, čez 30 let pa jih bo predvidoma 80 %. Potrebno bo torej odpreti okrog 10.500 novih delovnih mest v neagrarnih dejavnostih, od tega v ptujski občini 8500. (Izračun delovne sile v kmetijstvu in gozdarstvu je sestavljen na temelju predvidevanj o bodoči produktivnosti dela v teh dveh panogah in na temelju površin, po skupinah kultur)

— Sprememba v lokaciji delovnih mest bo tudi vplivala na spremembo lokacij bodočih bivališč. Ker bo večina delovnih mest locirana v večjih naseljih, predvsem v Ptuju, in ker bo le manjši del delovnih mest raztresen po ruralnem teritoriju občine (kmetijstvo, gozdarstvo, turizem), je potrebno pričakovati tendence po prostorskem združevanju ali vsaj približevanju danes še raztresenih bivališč kmečkega prebivalstva. V kolikor bi se Ptuj gospodarsko zelo razvil, bi lahko teoretično napovedali postopno preselitev vsega prebivalstva v gravitacijski center. Takšna rešitev pa bi postavila mesto in občino pred precejšnje probleme. Na večjih distancah od mesta bi primanjkovala delovna sila za kmetijska ali gozdarska opravila; premagovanje tega problema s prometnimi sredstvi (vsakodnevni transport delovne sile iz mesta na podeželje) bi povzročal precejšnje stroške, poleg tega bi bilo prognoziranje takšne rešitve nezanesljivo, saj razvoj pri nas in po svetu kaže, da je mestno prebivalstvo težko pridobiti za delo na poljih ali gozdovih. Nagel priliv prebivalstva v mesto bi po drugi strani povzročil lokalne urbanistične probleme.

Nasproti temu konceptu centralizirane urbanizacije (t. j. postopne in precej radikalne praznitve prostora) se predlaga koncept decentralizirane urbanizacije, t. j. razvoj nekaterih naselij poleg Ptuja. Ta naselja bi morala imeti potrebno oskrbo in precejšnje število delovnih mest v proizvodnji. Takšna, plansko urejena naselja bi predstavljala jez na poti odliva disperziranega prebivalstva v velike mestne aglomeracije. Predpogoj za rast takih, kot smo jih imenovali: subgravitacijskih centrov, je možnost zaposlitve v teh centrih ali v najbližji okolici. Brez možnosti zaposlitve v takem centru je koncepcija bivališča oz. postopno preseljevanje v te centre iluzorno. Namreč človek, ki je opustil delo na polju in se odločil, da se bo preselil v bližino novega delovnega mesta, se ne bo preselil na neko vmesno točko, od koder bi se moral zopet voziti na delovno mesto 10 ali več km daleč. Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da je psihološka razdalja med delovališčem in prebivališčem v manjšem urbanem naselju večja kot pa v velikem urbanem naselju, čeprav je dejanska razdalja enaka.

Nadaljevanje na 4. strani

TEDNIKOV INTERVJU

Žena - delavka in njen delovni čas

Javni delavki, zdravnici dr. Nadi Pavličevi iz Ptuja, predsednici ptujske stalne konference za družbeno aktivnost žensk, smo glede na njeno aktivno družbeno delo ter na obstoječa pereča vprašanja položaja žene-delavke-matere-gospodinje, ob sedanji razpravi o statutih in uvedbi 42-urnega delovnega tednika postavili naslednja vprašanja:

KOT PREDSEDNICA STALNE KONFERENCE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENSK SE GOTOVO ČESTO UKVARJATE Z VPRAŠANJEM, ZAKAJ ŽENE V VEČJI MERI NE SODELUJEJO PRI REŠEVANJU JAVNIH VPRAŠANJ. KJE SO VZROKI ZA OMEJENO DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENSK?

Drži, to vprašanje se dejansko postavlja, a tudi odgovor nanj ni neznan, vendar se v vsej svoji zapletenosti ne da vtisniti v okvir tega kratkega pogovora.

Proces osvoboditve žene je še vedno nenehna borba z globoko ukoreninjenimi izročili, navadami in predsodki, borba, ki se odvija pred našimi očmi ne da bi se zavedali vse njene širine, obsežnosti in tudi neizprosnosti.

Žena proizvajalka stoji ramo ob rami z možem v graditvi današnjega dne in temeljev prihodnosti. Žena mati pa obenem nosi biološke-življenjske temelje naše družbe, in je naša najdragocenejša dobrina. Obe ti funkciji nista novi, žena ni nikoli bila samo mati. V mejah družine je bila delavka in proizvajalka, samo da je njeno delo bilo anonimno, nepriznano, nenagrajeno. Celo vrsto njenih prejšnjih nalog je prevzela sedaj industrija, žena pa je prevzela druge, ki so jo dvignile na raven enakopravnega državljana. Dokazala je svojo zmožnost, okusila je samostojnost, ekonomsko neodvisnost, zanjo ni poti nazaj. Tudi v razvoju skupnosti prispeva toliko, da je družba zainteresirana na njenem sodelovanju ne samo z ideoloških vidikov. Z druge strani je žena ostala žena, s svojimi naravno pogojenimi posebnostmi, mora in hoče biti mati in ni samo v njenem interesu, da to dvoje uspešno spaja; obstoj in dobrobit celotne družbe je tesno povezan z zadovoljivo rešitvijo te naloge. To so dejstva,, ne miselne predstave, ki se jih v vsej njihovi dalekosežnosti vse premalo zavedamo, vsi, žene in možje. Ne moremo tajiti velikega napredka v družbenem udejstvovanju žena, tako, da se v posameznih primerih sprašujemo, kako zmore še to zraven vseh neštetih obremenitev, ki jih rešuje dan za dnem. Skrb za prehrano, za nebogljene člane družine, pa naj so to otroci starčki ali bolniki, skrb za dom, obleko, snago, nabavljanje, krpanje, pranje, še za šolski uspeh in razvedrilo, vse je na njej. Zato je preveč utesnjena v lastnih težavah in se premalo zaveda pravic, ki ji jih daje današnja ureditev. Vendar se povsod občuti, da to ni več žena od včeraj, čeprav se morda še ne udejstvuje dovolj v javnosti.

NAČELI STE LATENTNO VPRAŠANJE NAŠE DRUŽBE, KI V PROCESU OSVOBAJANJA ŽENE NEKAKO PREPOČASI REŠUJE VPRAŠANJA NJENE ZAPOSLITVE, ODPRAVLJANJA ZAOSTALOSTI V GOSPODINJSTVU, SERVISOV ZA POMOČ PRI VZDRŽEVANJU STANOVANJ ITD. ALI MISLITE, DA SO SE Z UVEDBO 42-URNEGA TEDNIKA IN SPREJEM STATUTOV DELOVNIH ORGANIZACIJ V TEM POGLEDU NE DA PRECEJ POMAGATI?

Gotovo je, da je tudi za ženo, kot za vse delovne ljudi tu dana možnost za velik korak naprej. Statuti naj bi konkretno zagotovili uveljavljanje načel ustave. Odločno postavili meje in pogoje za obremenjevanje žene-matere na konkretno določenih področjih dejavnosti svojega podjetja. Že naši zakoni o delovnih razmerjih imajo zelo napredna in humana tozadevna določila, vendar je videz, da smisel, cilj teh določil ni dovolj zajet v črko zakona in da so možne, bi rekla, anomalije kljub humanosti zakona. Res je osvoboditev žene še proces v razvoju, ki je prav tako težak kot socialna osvoboditev sploh. Vsekakor smatram, da je naloga socialistične družbe konkretno ustvarjati pogoje za uveljavljanje naših načel in zakonskih določil tudi na področju zaposlitve in varstva žene. Za šest ur skrajšan delovni teden je za ženo na vsak način iz vseh navedenih razlogov še bolj potrebna pridobitev kot za moža.

S tem v zvezi dovolite, da opozorim samo na eno epizodo iz borbe za uveljavljanje normalnih pogojev življenja in dela, ki se odigrava pred našimi očmi, mislim na položaj žene delavke v gostinstvu.

Še vedno delajo mnoge med njimi po sistemu 16 ur in pogosto več, do 24 ur vsak drugi dan. Rednega tedenskega prostega dneva večina med njimi nima zagotovljenega. Tako delajo žene nosečnice, tako matere z dojenčki.

Vprašajmo se ali je to res nujno? Čeprav v zakonu ni popolnoma jasno določilo, kako se ne sme deliti delovnih 48 ur, je gotovo, da tak način ni primeren. Posledice za zdravje prizadetih so na dlani. Pri rednih sistematskih pregledih delavk dveh skupin, trgovske in gostinske stroke iz dneva v dan ugotavljamo stanje, ki potrjuje to trditev. Obe skupini sta si v mnogočem enaki, v povprečju imajo enake socialne in ekonomske pogoje, enak standard, stanovanjske in prehrambne prilike, enako starost. V zdravstvenem stanju, zopet v povprečju, so pa velike razlike. Kaj je temu vzrok? Mislim, da ni neutemeljen zaključek, da je vzrok v krepko različnih pogojih dela. Trgovske delavke delajo osem ur in še to deljen delovni čas, druge pa 16—20—24 ur vsak drugi dan, delajo do iznemoglosti. Tako delo se maščuje posameznici, njeni družini in skupnosti, če ne drugače v stroških za zdravljenje. Posledice nosi tudi ...ok. Mimogrede naj omenim značilno posebnost, da moških s takimi delovnimi pogoji na teh delovnih mestih skoro ni.

Da so spremembe teh slabih navad ukoreninjene v zastareli miselnosti in organizaciji dela možne, so že dokazali gostinci drugod tudi v naši republiki.

Sedaj je skrajni čas in tudi prilika, da se te stvari uredijo v statutih in v življenju in da bo tudi ta epizoda v borbi za položaj in možnosti žene dokončno dobojevana. Ali ne mislite tudi vi tako?

PISMO UREDNIŠTVU

● ☆ ●

ZAKAJ UKINITEV AVTOBUSA?

Tov. urednik!

Vprašala bi rada, zakaj je bilo potrebno ukiniti s 1. novembrom t. l. avtobus, ki je vozil na progi Ptuj — Dornava — Polenšak — Podgorci — Ormož, in to prav takrat, ko je najbolj potreben? Otroci s Polenšaka, ki obiskujejo osemletko v Veliki Nedelji, imajo v slabem vremenu dve uri hoda do šole v Veliki Nedelji, kaj pa bo, ko bodo snežni zameti, ko se bo ta pot za pol ure še podaljšala? Kakšen bo uspeh teh otrok v šoli, ko bodo morali vsak dan prehoditi pet ur težavne hoje in kako dolgo bodo to vzdržali?

Tem otrokom bi morali nuditi neko prevozno sredstvo, ali pa bo treba misliti na takšno razvrstitev osemletk na podeželju, da bo danes, ko je ta vsakomur potrebna, vsakomur tudi dostopna.

Rozina Matjašec, Ptuj

Kolektivne obdaritve namesto posamičnih iz skupnih sredstev

Letošnje priprave na novoletno praznovanje potekajo v stanovanjski skupnosti Ptuj s tehnične strani v glavnem po izkušnjah iz prejšnjih let, z vsebinske strani pa po novem, in sicer s poudarkom, da bi naj prešli letos na terenih SZDL in v gospodarskih organizacijah od posamičnih obdarovanj na kolektivna obdarovanja. Darila bi naj imela predvsem trajno uporabno vrednost, da bi jih lahko otroci v zavodih in šolah več let uporabljali. Pri tem so mišljena tehnična učila, ki so učencem v pomoč pri tehničnem pouku, in druga podobna darila, ki bi jih naj pripravila podjetja za tiste šole, za katere so prevzela patronat. Izročitev teh daril bi naj bila prav tako svečanostna, kot je bila prej posamična obdaritev, torej v duhu novoletnega praznovanja in veselega pričakovanja vsega lepega in novega v 1964. letu.

Občinski odbor SZDL je na svoji seji, ki je bila pred nedavnim, seznanil o tej meri letošnjega novoletnega obdarovanja vse udeležence seje. Tej seji je sledilo posvetovanje s predstavniki gospodarskih organizacij in s političnimi delavci iz zavodov in ustanov. Tako je bila nova vsebina obdarovanja prenesena na vso javnost. Občinski odbor SZDL pričakuje, da bo imel pri tem vso oporo in da bo novoletno obdarovanje po novi zamisli doseglo celotni svoj namen.

Pripravljalni odbor za novoletno praznovanje, ki je bil izvoljen na posvetovanju z ljudmi z območja ptujske občine, je sestavil podroben načrt za bližnje novoletno praznovanje. Po tem načrtu bo začelo praznovanje 26. decembra 1963, in sicer s centralnimi prireditvami v Ptuju, v Kidričevem, v Majšperku, v Gorišnici, v Vidmu, v Dornavi v tamkajšnjih dvoranah in šolah in zunaj, kjer bodo postavljeni pravljični gozdi, ki jih bodo pripravila posamezna društva ob sodelovanju staršev in šol. V te namene je ustanovljen poseben sklad, ki bo sprejemal sredstva iz gospodarskih organizacij in bodo pravilno razdeljena. Del teh sredstev je namenjen za pomoč družinam z otroci, ki bi sicer ob svojih skromnih razmerah ne občutili prazničnosti ob novem letu in ne bi mogli razveseliti svojih otrok.

Pripravljalni odbor za sam Ptuj je v celoti preusmeril svojo aktivnost na novo vsebino novoletnega obdarovanja in se je odločil letos pravljično urediti celotno Ulico heroja Lacka skupno z dvoriščem nove poslovno-stanovanjske zgradbe Merkurja in Komunalne banke. Postavljen bo pravljični gozd, posebej pa bo pripravljena za to priložnost celotna Lackova ulica. Najlepše bo to pogledati v mraku, ko bo po tej ulici največji živžav odraslih in mladine. Trgovska podjetja so obljubila storiti vse potrebno, da bo občutek vseh čimbolj prijeten in res novoleten. »Merkur« je prevzel posebne obveznosti skupno s Stanovanjsko skupnostjo za Murkovo ulico, v kateri so trgovine in se ljudje v njej množično zadržujejo. Vsa trgovska podjetja, to je »Izbira«, »Merkur« in »Panonija«, bodo imela za nakup posebna darila, pri katerih bodo upoštevali znižane cene. Tudi druga podjetja bodo storila svoje v tej smeri. Nekatera podjetja bodo postavila svoje paviljone z okrepčili za male in odrasle, kot je to bilo že prejšnji dve leti.

»Svoboda« Ptuj bo pripravila za otroke in mladino mladinsko pravljično igro »RDEČA VRTNICA ZA PRINCESKO«. Predstave bodo v gledališču v zadnjem tednu 1963. leta, in sicer v popoldnevnih urah.

Dne 30. decembra, to je v ponedeljek, se bo pojavil s svojim spremstvom ob 16. uri v Ulici heroja Lacka dedek Mraz s svojim spremstvom. Zadržal se bo med otroci in starši ter se z njimi pomenkoval.

Za gostinska podjetja v Ptuju je razumljivo, da se bodo pripravila za dostojno poslovitev od starega leta. Prav gotovo se bodo delovni ljudje vseh starosti zbrali v dvoranah in bodo v prijetnem razpoloženju pričakali konec starega in začetek novega leta. -vj.

To in ono iz Kidričevega

Ce srečate v naselju v Kidričevem nekaj gospodinj s polnimi torbami raznih prehranbenih potrebščin, se boste nehote tudi pozanimali, kam vse morajo stopiti, da lahko naberejo, kar potrebujejo in kje pustijo denar.

KRUHA NE ZMANJKA

Največ otrok in gospodinj vsekakor najdete najprej v prodajalni kruha in peciva v Kidričevem, zraven restavracije, kjer vas prav vljudno postreže Milica Krambergerjeva z lepim kruhom ali s pecivom.

Pravijo, da je kruh, ki ga spečejo v pekarni v Kidričevem, mnogo boljši kot iz Ptujske pekarne. Dnevno ga pripravijo skupno s pecivom nad 5 ton in ga razvozijo v trgovine po Dravskem polju, v Slovenske gorice in Haloze. Poslovodja Milan Magdič vam še kaj pojasni o 26 zaposlenih, o delu v izmenah, o moki in drugem

TRGOVINA, KI SE NE MORE RAZVIJATI

V trgovini »Preskrba«, ki jo ima trg. podjetje »Panonija« iz Ptuja, je prav gotovo največ denarja od letošnjih nad 170 milijonov prometa iz denarnic stanovalcev iz naselja, ki tam kupujejo specerijsko blago, tehnični material, tekstilno blago in drugo.

Poslovodja Franc Lesjak vas pospremi po vseh prostorih in vam tolmači, da je ta trgovina že davno prerastla svoj prvotni okvir in da se ne more več razvijati v tej tesnobi. Pisarna je priročno skladišče in skladišče je obenem pisarna. Prodajalke vam hitro najdejo prijazno besedo, če vas poznajo, če pa ne, vas hitro izzovejo, da jim poveste, kaj bi radi in vam tudi postrežejo. Morale bi biti prvovrstni psihologi, da bi lahko spravile v dobro voljo tudi tiste stranke, ki ne najdejo vsega, po kar so prišle. Najtežje je, ko je potrebno eno stranko nagovoriti z gospo, drugo s tovarišico, brez bojazni, da bi se ji zamerili. Izkazovanje časti in tituliranje je še vedno zelo občutljiva točka pri strankah in prodajalkah in v to se mnogi niti radi ne spuščajo. Nekateri vse skupaj preslišijo, drugi pa so zadovoljni s tem, kakor pač komu ugaja.

Kot pravi poslovodja, ni razlike med trgovinami v Ptuju in med trgovino v Kidričevem. »Panonija« si pač prizadeva, da bi imela svoje stranke v Kidričevem enako na skrbi kot druge v Ptuju in obratno, le žal, da jim ne more poslati vsega na izbiro, ker nima kam spraviti. Ni čudno, če pripelje ob dnevih prejema plač v tovarni avtobus mnogo ljudi popoldne v Ptuj, od koder nesejo s seboj v naselje večje in manjše zavitke.

PRESKROMEN BRIVSKO-FRIZERSKI SALON

V tej zgradbi vas preseneti, ko se iz hodnika znajdete takoj v frizerskem salonu. Po skromni opremi, po mali zasedbi pa tudi po strankah bi lahko rekli, da je vse skupaj skoraj preveč skromno. Dve skromni sobici, že dotrajala oprema napravi na obiskovalca vtis, da je imel nekdo dober namen, ko je v Kidričevem ustanovil tudi brivsko-frizerski »salon«, da pa si potem za ta »provizorij« ni več kdo ve kako belil glave in ni vanj investiral, kot da bi bilo za delavce v naselju itak vse dobro. Takšno gledanje se bo moralo spremeniti in bo le potrebno tudi v skromnem prostoru pokazati prikupnejšo opremo, da se bodo tudi delavke brez predsodkov dela olepšati, uredi ti frizure, moški pa striči in briti Sedanje opreme bi ne priznali za sodobno v nobeni vasi, pa čeprav so tam izredno skromni v svojih ocenah vsega, kar se jim nudi.

»MODA« NE BO VEC IMELA DELAVNICE V KIDRICEVEM

Pa še k »Modi« morate stopiti. Sprejme vas ljubezniv poslovodja Matija Klemenčič, predstavi vam vse sodelavce, ki morajo sedeti zaradi pretesnega prostora na stolčkih in robovih mize, za strojem ali pa stoje vbadajo igle tudi ženske, ki sodelujejo. Kot je dejal direktor podjetje »Moda« v Ptuju, bodo filijalo v Kidričevem ukinili. Kako bo potem s šivanjem oblek v Kidričevem, bo pokazal čas. Sedanji prostori nikakor ne obetajo perspektive.

ČEVLJARJI USTVARIJO LETNO NAD 25 MILIJONOV PROMETA

Skromni so tudi čevljarji, ki tvorijo samostojno obrtno podjetje. Po stelažah ob stenah, polni mizi materiala, po raznem orodju, zlasti pa po novih čevljih in po kupu čevljev v popravilu lahko sodite, da še bosi ne bomo hodili in da še naši ljudje ne bomo kmalu zlepa zavrgli obnošenih čevljev. Dokler se še dajo popraviti, je še vedno ceneje kot nakup novih čevljev za 4.000 do 6.000 din.

Poslovodja Ivan Gerečnik vam z veseljem pojasni, da ustvarijo ljudje v teh dveh skromnih sobicah letno nad 25 milijonov prometa. Stranke jih preveč ne kritizirajo, ker radi hitro napravijo, kar jim kdo naroči, zaračunajo pa tudi tako, da se nikdo ne pritoži ali pa da ga ne bi bilo več nazaj.

V SLAŠČICARNI JE POLETI ZIVAHNEJE

Končno vas še zanese na drugo stran ceste, v prostore slaščičarne »Vinko Reš«, kjer vzamete steklenico mleka in še pecivo za otroke, pokalico, čokolado, bonbone ali drugo, kar pač ima na razpolago poslovodkinja Pavla Hojnik. Pravi, da je mnogo raje v tem lokalu v poletnem času, ko je tukaj živo, ko prihajajo otroci in odrasli po sladoled, po brezalkoholne pijače, pa pecivo in drugo. Sicer pa je tudi sedaj vedno delo, čeprav ni mnogo stvari na izbiro.

ZA VSAKO PRAZNOVANJE IMAJO TUDI PRIMERNO PIJACO

V sosedni trgovini »Povrtnine« se lahko mirno pomenite s poslovodkinjo Stefko Majcenovo, ki vam bo rada izbrala iz bogate zbirke vin KG Radgona, VINAG, Vg. Ljutomer, Vg. Jeruzalem-Ormož, Zadružnega vinarstva Brda-Dobrava, Vina Koper in Slovenskih goric Ptuj, buteljko s prvovrstno kapljico, ali pa vam bo naštela v torbico jaje, nasipala krompirja ali nadevala sadja ali zelenjave, kakor boste zahtevali. Mogoče ste prepozni, da bi vam lahko ugodila sedaj še z dalmatinskim grozdjem. Za čaje vam bo ponudila žganje firm »Alko«, »Petovia« ali »Talis«. Mogoče boste želeli celo kompote in konzervirano zelenjavo. »Povrtnina« Maribor pač mora misliti tudi na stanovalce v Kidričevem, sicer bi gospodinje iz tega industrijskega centra protestirale in bi raje kupovale v poslovalnici »Povrtnine« v Ptuju, kjer bi jim tudi tov. Magda rada ugodila.

NEKAJ dkg BO DOVOLJ

Pri sosednih mesarjih si med čakanjem mirno lahko ogledate lepo napisane cene mesu, mesnim izdelkom in ostalemu, kar prodajajo. Prekajeno meso brez kosti po 1100 din, krajnske po 950, šunka po 850, hrenovke po 800, kare po 800 itd. To so verjetno še sedaj cene, ki ste jih videli na ceniku pred tedni.

Poslovodja Ivan Planinšek in sodelavci vam postrežejo s svežim mesom ali z mesnimi izdelki v vsaki količini, vendar se ne čudite, če so ljudje navajeni naročati količine izpod 1 kg, ker jedo meso h kruhu, ne obratno. V mesnici vam odgovorijo, da rada kupuje pri njih tudi okolica Kidričevega, da oskrbujejo z mesom in z izdelki tudi Majšperk in Ptuj in da kasirajo mesečno do 5 milijonov dinarjev. Če še pogledate po razpostavljenih stvareh, zagledate lahko tudi konzerve, sir, mast in zapustite lokal z vtisom, da ne zaostajajo za ptujskimi lokali.

SE NISTE VSEGA VIDELI

S tem še ni končan pohod po naselju. Vsaka gospodinja bi vas že prej zapustila z izgovorom, da nima toliko opravka, v resnici pa boste hitro uganili, da so ob sobotah njihove torbe bolj polne kot ostale dni, to pa iz prevdarnosti; to narekuje skupna vsota, ki ostane vsaki družini z enim ali dvema dohodkoma za vseh 30 dni, razdeljena na razne postavke in potrebe

ALI BOSTE HVALILI ALI GRAJALI?

Ce boste naslednji dan nagovorili katero izmed gospodinj, ki ste jo videli prejšnji dan vsaj v enem izmed navedenih lokalov, vas bo vprašala, kako se vam vse skupaj dopade. Ce se boste pohvalno izrazili o vsem, vam bo dejala: »Se vam vidi, da ste novinec«, če pa boste bolj za šalo kot za res malo pograjali, vam bo odvrnila: »V malem kraju so pač ljudje z malimi stvarmi zadovoljni!«

BREZE SO KOT PRAVE LEPOTICE

Na poti med stanovanjskimi zgradbami, ki jih mimogrede opazujete, boste odkrili tudi nekaj belih stebel brez in si boste mislili, da teh lepotic zlepa ne bi odkrili drugje v tovarniških naseljih. To bi opazili na obisku tudi ponosni Velenjčani, ki bi si le na tihem mislili: »Ljudje v Kidričevem so tukaj v zelenem naselju kot pravi ptički. Vprašanje je, če bi se v našem lepo urejenem Velenju boljše počutili. Nam bi se tukaj čudno zdelo, da je za vso to lepoto skrita vseeno neka brezbrižnost. Mogoče pa le ni prav, zahtevati, da bi bilo povsod tako lepo kot je v Velenju. Kaj pa, če bo naselje Kidričevo takrat presenetilo, ko bomo mi popustili?«

-vj.

POŽAR V ORMOZU

V noči od prejšnje srede na četrtek je ob 1.30 izbruhnil v skrajni levi tujski sobi gostilne in kavarne pri »Gradu« v Ormožu požar.

Pleskarji, ki so čistili notranjost objekta so kurili v peči z dimnikom iz salonita. Zgoreli so stropi tujskih sob in streha nad tem delom objekta. Predvidevajo, da je bil vzrok požara neognjavaren dimnik. Zgradba je bila zavarovana, škoda pa je za okrog dva milijona din.

REYKJAVIK: ZARADI STAVKE BREZ MLEKA IN TISKA

Glavno mesto Islandije je ostalo včeraj brez mleka, tiska in zračnega prometa. Zaradi stavke, ki so jo napovedale nekatere sindikalne centrale so bile včeraj zaprte tudi številne delavnice. Poročajo, da bodo v tem tednu napovedale stavko še nekatere druge sindikalne zveze. Sindikati zahtevajo povečanje zaslužka za 40 odstotkov.

Koliko živine so prodali v ptujski občini?

Iz družbenega sektorja kmetijstva in iz kooperacije so v ptujski občini prodali letos v devetih mesecih naslednje število živali: 758 telet, 114 glav pitanega mladega goveda do enega leta, 2832 glav mladega goveda od dveh do treh let, 297 glav pitanega goveda od dveh do treh let, 112 glav pitanega goveda, 7782 mesnatih prašičev, 152 polmastnih in mastnih prašičev in 406.515 piščancev-brojlerjev.

Kulinarične skrivnosti iz rimskih časov

Před nedavnim so v neki samostanski knjižnici v bližini zahodnonemškega mesteca Aschaffenburga našli kuharsko knjigo, v kateri so recepti iz rimskih časov. Knjigo so našli med sestavljanjem splošnega kataloga vseh nemških knjižnic.

Ta kuharska knjiga izvira iz leta 1551, in čeprav je stara šele nekaj več kot štiristo let, vsebuje tudi poglavje, ki ga je napisal najslavnejši kuhar starega Rima Apicius. Ta osebni kuhar cesarja Avgusta je po svoji legendarni smrti (popil je strup, ker se je bal za svoj kuharski ugled) zapustil zapiske, ki jih je neki neznani srednjeveški prepisovalec dobesedno prepisal. V razpravi »O jedeh, naravnih zeliščih in vinu« se Apicius izdaja za navdušenega pristaša Bakha in med drugim pravi: »Vino poživlja, plemeniti kri, krepi možgane in daje licu lepo barvo.«

Razen mnogih rafiniranih kuharskih receptov iz štirinajstega stoletja so v tej knjigi ohranjeni

Mladinski kemijski laboratorij v Ptuju vedno zaseden

V zgradbi pri sejmišču v Ptuju, na Ormoški cesti, kjer je dijaška kuhinja, je tudi prostor za mladinski kemijski laboratorij, ki ga vodi tov. Mihajlo Pavličev že od 1957. leta dalje.

Ta laboratorij je bil ustanovljen z namenom, da bi pomagal poglobiti znanje učencev in dijakov iz kemije s proučevanjem navad pri delu v kemiji, s proizvodnimi poizkusi in drugim, kar v šoli sami ni mogoče. Za vse to imajo na razpolago razne naprave, aparate, tehnice, mikroscop, fizikalije itd. Vpisanih je 114 učencev in dijakov, večinoma iz gimnazije in iz osnovnih šol iz Ptuja in z Brega. Nekaj časa so prihajali tudi dijaki iz ESS.

Vodstvo laboratorija se je obrnilo na razne strani z željo, da bi ji razne gospodarske organizacije in ustanove pomagale uresničiti načrte z nabavo opreme za laboratorij. Občina Ptuj je prispevala v ta namen 150.000 din, nekaj stvari oziroma denarja so dobili od Elektromedicine, Komefarmacije iz Ljubljane, iz Taninke iz Majšperka, od bolnišnice in ZD Ptuj, na nekaj prošenj pa sploh niso dobili odgovora.

Pri vsakodnevnih vajah med 15. in 17. uro, delamo pa tudi med 10. in 12. uro, ko prihajajo po dogovoru dijaki, se vidi, da zanimajo mlade ljudi poizkusi iz kemije. Zato bi bilo prav, da bi uspelo vodstvu laboratorija tudi v prihodnjem letu doseči primerno razumevanje vseh forumov, ki radi podpirajo tiste dejavnosti, ki navajajo mlade ljudi k uspešnem raziskovalnem delu. Upajmo, da bo tudi občinski ljudski odbor Ptuj našel v svojem proračunu za 1964. leto vsaj skromno postavko tudi za ta laboratorij in da bodo v laboratoriju iz leta v leto imeli več opreme in aparatov in da bo vedno več možnosti za delo, ki bo mladino še bolj privlačilo.

V Ptuju je več študiranih kemikov, ki bi lahko kdaj pa kdaj izmenoma pogledali v laboratorij in bi kaj poučnega povedali in prikazali mladim kemikom. To ni samo želja neutrudljivega tovariša Pavličeva, ampak tudi mladih obiskovalcev laboratorija. -VJ

POVEČANA KMETIJSKA PROIZVODNJA V ZAR

Proizvodnja v kmetijstvu, osnovni gospodarski veji ZAR, se je od leta 1962 do 1963 povečala za 5 odst. To je izjavil predsednik izvršnega sveta ZAR Al Sabri. V preteklem letu je vrednost kmetijske proizvodnje znašala 623 milijonov funtov.

VZHODNONEMŠKA SINDIKALISTA V ZAPORU

Bonn, 28. nov. — Državno tožilstvo v Düsseldorfu je potrdilo, da sta bila dva predstavnika svobodnih nemških sindikatov iz Vzhodne Nemčije pred nedavnim aretirana, »ker sta skušala širiti protidržavne spise«. Sedaj sta v preiskovalnem zaporu. Funkcionarja vzhodnonemških sindikatov Franca Moritza in Horsta Benza so aretirali, ko sta hotela izročiti delegatom na izrednem kongresu »nemške sindikalne zveze« brošure, s pozivom svoje organizacije na skupno akcijo.

Predsednik zahodnonemških sindikatov Ludvig Rosenberg je s tem v zvezi sporočil, da je prejel pismo, v katerem je predsednik vzhodnonemške sindikalne organizacije Herbert Warnke zahteval, naj se sindikati zavzamejo za osvoboditev aretiranih funkcionarjev. Rosenberg je dodal, da bi bil pripravljen to storiti, »samo pod pogojem, če bi se vzhodnonemški sindikati zavzeli za osvoboditev dveh političnih zapornikov, katerih imena bi jim sporočili«.

Več zaposlenih v ptujski občini

V letošnjem tričetrtletju se je število zaposlenih ljudi v ptujski občini zvišalo v primerjavi z devetimi meseci lanskega leta za 4,2 odstotka. V tem obdobju je bilo lani zaposlenih 3706 ljudi, letos v devetih mesecih pa se je to število zvišalo na 3862.

Tovarna dežnikov in pletenin Lendava izpolnila letni plan

Delovni kolektiv tovarne dežnikov in pletenin v Lendavi je že izpolnil letni plan. Do minule sobote so izdelali 226.000 dežnikov in predelali 16 ton volne. Vrednost proizvodnje znaša nad 740 milijonov dinarjev. D. B.

VEČJA RAZLIKA MED RAZVITIMI DRŽAVAMI IN DRŽAVAMI V RAZVOJU

Po podatkih statističnega urada z OZN o razvoju industrije v svetu od 1958 do 1961. se je razlika med industrializiranimi državami in državami v razvoju stalno večala. Čeprav je stopnja povečanja proizvodnje v državah v razvoju večja kot v industrializiranih državah, je razlika v razvoju velika, zlasti zaradi tega, ker je v nerazvitih državah stopnja prirastka prebivalstva znatno večja.

IZŠLE SO: NOVA OBZORJA, SODOBNOST IN KULTURNI ŽIVOT

NOVA OBZORJA, ŠTEV. 9—10

Z 9.—10. število zaključuje izdajatelj založba Obzorja šestnajsti letnik revije Nova obzorja, ki je v letih svojega izhajanja sprejela pod streho in usmerjala številne avtorje z mariborskega območja in iz drugih krajev Slovenije. Revija si je pridobila sorazmerno precej bralcev. Spremlja in načenja vrsto problemov našega kulturnega življenja ter tako dostojno opravlja svoje poslanstvo.

Uvodno prinaša nova številka Fragmente o Miroslavu Krleži Božidarja Borka. Prozo objavljajo Leopold Suhadolčan (Pri kartah), Janez Svajncer (Vrata mojega iskanja), Matevž Hace (Kurirjeve skrivnosti) in Vladimir Bartol (Pismo človeku iz nove dežele). Pesmi so prispevali France Forstnerič, Alenka Glazer in Valentin Cundrič. Marijan Kramberger nadaljuje in zaključuje svoj kritični pregled knjižne žetve v letu 1962. O novih knjigah, srečanjih, gledaliških problemih, gledaliških predstavah (dolg iz prejšnje sezone) in o drugih vprašanjih pišejo Alenka Glazer, Branko Rudolf, Jaro Dolar, Božidar Borko, dr. Avgust Reisman, Jože Filo in France Forstnerič. Lojze Krakar je poslal v objavo sestavek O zveličanju, v katerem ironizira recepte naših kritikov za literarno ustvarjanje.

SODOBNOST, ŠTEV. 11

V novembrski številki Sodobnosti Kadja Vodopivec razmišlja o družbenem vrednotenju zla: Boris Paš objavlja odlomek iz romana, ki ga je naslovil In v nedeljsko jutro so potrkali zvonovi; Svetlana Makarovič je prispevala pet pesmi; Niko Grafenauer je prevedel krajši izbor iz sodobne nemške poezije; Dušan Kermavner nadaljuje Prvi taktični razhod slovenskih politikov v Taafe-Winklerjevi dobi. V razgovorih, mnenjih, srečanjih in zapiskih sodelujejo Marjan Mušič, Gorazd Makarovič, Žarko Vidovič, Niko Grafenauer in Janez Stanonik.

O novih knjigah in filmu pišejo Martina Šircelj, Niko Grafenauer in Aleksander Čolnik. V glosah in komentarjih Dušan Pirjevec načenja problem družbenega upravljanja v mariborskem gledališču. D. S. piše o nekulturnem molku. Likovna priloga 11. številke je Taboriščna senca kiparja Petra Černeta.

KULTURNI ŽIVOT, ŠTEV. 9—10

Uredniški odbor revije Kulturni život si prizadeva, da bi čimbolj zajel najbolj perečo problematiko kulturnega življenja po vsej državi. V novi številki obravnava aktualne probleme kulturnih rubrik našega tiska in radia. Sestavku Integracija likovnih umetnosti sledi obširna in bogato dokumentirana razprava Mladina in film, ki je pravzaprav skrajšan prevod tretjega zvezka Informativnega biltena instituta za sociologijo na ljubljanski univerzi. Podatke iz ankete tega instituta o filmu in mladini je obdelal Marjan Krofllič.

Kot običajno prinaša tudi nova številka revije obilico informativnega gradiva o tekočih kulturnih dogodkih in aktualni kulturni problematiki.

Smrt Toneta Žnidariča

(Nadaljevanje)

Toneta Žnidariča je poklical na Dolenjsko Glavni štab NOV Slovenije. Januarja 1944 je postal namestnik komandanta XII. brigade nato pa komandant, čez nekaj mesecev so ga imenovali za načelnika štaba XVIII. divizije s činom podpolkovnika.

Na čelu brigade se je udeležil mnogih bojev z Nemci. Vedno se je pokazal kot hraber borec, zelo ofenziven in preudaren komandant. V hudih okoliščinah je znal vedno izbrati najboljšo pot in je z osebno hrabrostjo dvigal bojevitost partizanov. Zaradi svojega tovarištva in prepričevalne predanosti osvoobdilnemu boju je bil med borci in civilnim prebivalstvom zelo priljubljen.

V jeseni 1944 ga je Glavni štab Slovenije klical v Belo Krajino, kjer je bil 7. novembra 1944 pri preizkušanju novega minometa hudo ranjen.

V glavnem štabu NOV

Dne 7. novembra 1944 se je dogodila v Glavnem štabu NOV Slovenije huda nesreča. Tedaj so imeli člani štaba svoje taborišče v redkem gozdičku severno od Črnomlja; bilo je odlično urejeno. V novozgrajenih lesenih hiškah so delali razni oddelki štaba, operativni, obveščevalni, oddelek za šifriranje in drugi. Boris Kidrič je bil tedaj politični komisar Glavnega štaba. Svojo hišico je imel na severnem robu taborišča. V sredini je bila baraka komandanta Glavnega štaba Franca Rozmana-Staneta; okoli nje so bile druge lesene hišice. Glavni štab je imel dobro razvite zveze z vsemi partizanskimi enotami. V Stanetovi sobi so bili radiofoni in primopredajniki.

V jeseni 1944 je hotel Glavni štab usposobiti enote NOV proti napadom belogardistov na čete NOV in prebivalstvo. Belogardisti so se lažje gibali, ker jim ni bilo potrebno skrbeti za ranjence, ne za prehrano, ne za orožje. Za vse to je skrbel okupator. Naše brigade so potovale počasi zaradi potujočih bolnišnic. V Glavnem štabu so hoteli formirati udarne čete, oborožene z avtomatskim orožjem lahkega tipa, ki bi same ne skrbele za hrano, medikamente in ranjence. Te enote bi tako bolj uspešno napadale belogardiste.

Nove enote NOV

Glavni štab je s svojim operativnim štabom osnoval nove enote NOV za boj z belogardisti. Zanje so imeli dovolj orožja, ne pa primernih minometov. Tedaj so zavezniki odlagali blizu Črnomlja s padali vojaško opremo za NOV v kovinskih zabojih. To so bile odeje, šotorska platna, orožje, cigarete in hrana.

Dne 6. novembra 1944 so bile v štabu velike priprave za proslavo obletnice oktobrske revolucije. Boris Kidrič se je pripravljal za proslavo, Stane se je mudil na letališču, kjer so spet padala odlagala material v velikih količinah. Naslednjega dne sta se srečala Stane in Lado Ambrožič-Novljan v Stanetovi sobi. Stane mu je pokazal nove minomete, ki so jih prejšnji dan dobili. Primerni so bili za udarne čete. Novo orožje je bilo skonstruirano zelo preprosto in iznajdljivo. Minomet je bil le zeleno pobarvana cev, notranjega premera 45 mm. Zraven ni bilo ne merilnih naprav ne podstavkov. Po sredini cevi je bila narisana od vrha do tal tanka bela črta. Stane je Novljanu pojasnil, da minomet postaviš na zemljo, nagneš cev proti cilju, viziraš proti cilju preko bele črte in pritisneš na petelina.

Stane je nato pokazal Novljanu rumeno pobarvano mino, veliko za otroško pest. Vsiljevalo se je vprašanje, ali more biti zadetek pri tem minometu tako točen, kakor pri drugih, ki imajo napravo za utrditev cevi in naprave za merjenje.

Preizkušanje minometa

Dne 7. novembra 1944 je bil lep sončen dan. Jutranja megla se je razpredla po okolici in skoznjo so prodrli sončni žarki in nazlatili odpadlo listje. Staneta, Novljana in še nekatere druge tovariše, med njimi Toneta Žnidariča-Stefana je gnalo ven v lep dan, da bi preizkusili novo orožje. Zbrali so se še Stanetov spremljevalec Tone Dobrilovič-Tonček, Jug Novljan, doma s Primorskega, Jože Malnarič-Križevski in še nekateri.

Ker je bilo novo orožje minomet angleških čet, posebno padalskih, ni nobenemu prišlo na um, da še ni preizkušeno in varno. Zato sta Jug in Tonček prevzela orožje, ga postavila v plitek jarek, spustila vanj mino in Tonček je pomeril proti cilju, kupu kamenja na sredi njive. Mina je v lepem loku odplavala proti nebu, nato pa se spustila naravnost na kup kamenja. Ob močni eksploziji se je kup razletel.

Vsi navzoči so stali za njima in se veselili uspeha. Stane je ukazal, naj izstrele še drugo mino. Ta je bila dimna, ki označuje sovražnikove postojanke. Lepo je tudi ta mina zletela iz cevi opisala na nebu dimno parabolo in padla točno na cilj. Vsi so spoznali, da je orožje odlično.

Strašna nesreča

Stane je hotel po dveh uspelih poskusih z novim orožjem preizkušanje zaključiti. Novljan pa je predlagal, naj bi izstrelili še zadnjo mino, ki so jo imeli s seboj. Tonček je nato mino spustil v cev in cev usmeril proti cilju, nazadnje pa prijel za sprožilec. Tedaj pa mina ni izletela, namesto tega so zaslišali strašno eksplozijo v samem minometu, ki je orožje raznesla.

Merilca Tončka je vrglo vznak in obležal je mrtev. Njegov pomočnik Jug je padel smrtno zadet skupaj s Tončkom. Franca Rozmana-Staneta, legendarnega junaka NOV, je zadelo v trebuh. Zastokal je in padel v nezavest. Anton Žnidarič-Stefan je dobil poleg lažjih poškodb po telesu smrtno nevaren zadetek v vratno žilo, ki dovaja kri v možgane. Zaradi tega se je pozneje hudo mučil v partizanski bolnišnici na Gorjancih, kamor so ga odpeljali. Novljana je vrgla strašna sila v zrak in ob tla. Hude poškodbe je dobil tudi Jože Malnarič-Križevski, oba sta ozdravela šele ob koncu vojne. Lažje ranjen je bil Franc Tavčar-Rok.

Po nesreči so vsi ležali v krvi na tleh. Eksplozija je pritegnila na kraj nesreče tovariše iz štaba. Ponesrečence so drugega za drugim odnesli najprej v štab, kjer so jim nudili prvo pomoč, nato pa na Kanižarico, kjer je bila v hiši na križišču bolnišnica. Z ranjenci so napolnili sobo, zastrli okna in jih pričeli reševati. Najprej so operirali Staneta. Kirurg mu je izrezal mnogo drobcev minometa iz črevesja. Ko se je prebudil po operaciji, so stali ob njegovi postelji dr. Brecelj, Lunaček, Kidrič in drugi. Živel je le še nekaj minut, nato je izdihnil. Umrl je eden največjih borcev NOV.

Zadnji dnevi Tonetovega življenja

Tone Žnidaršič-Štefan je ležal več dni po nesreči v globoki nezavesti. Pozneje se je zavedel. Vse je razumel, celo čital je vse dni »Radio vesti«, toda govoriti ni mogel. Ko so mu pokazali sliko njegove žene Cvetke, s katero sta se med vojno poročila — so mu stopile solze v oči.

V bolnišnici so zanj zelo skrbeli. Vsak dan so prihajali k njemu zdravniki iz glavnega štaba. Toda bolezen se je slabšala iz dneva v dan in Tonetove življenjske sile so ugašale. 18. decembra 1944 je Tone umrl. V kmečki hiši, pri kmetu Daku Milkoviču, predsedniku rajonskega odbora, kjer je bila bolnišnica, so se od junaka revolucije Toneta-Štefana tiho za vedno poslovili tovariši v bolnišnici in bolničarka Anička Klančnik, doma iz Mozirja, ki ga je negovala od dneva, ko so ga pripeljali v bolnišnico, pa do njegove smrti.

Tih in žalosten sprevod ga je spremljal k večnemu počitku na pokopališče v Radatoviče. Tovariši so mu ob vzglavju groba na lesenem križu napisali ime Janez Malenšek. Leta 1947 so njegove posmrtne ostanke prenesli v Ptuj na mestno pokopališče. Še enkrat so jih prekopali, ko so borcem uredili skupno grobnico.

Toneta Žnidariča ni več. Od svojega domačega kraja, kjer mu je tekla njegova proletarska zibelka in kjer je postal borec za pravice svojega naroda — se je poslovil pred dvajsetimi leti. Njega ni več, ostal pa je spomin nanj, na njegovo junaštvo. Ta spomin vzbuja mladini in vsem, ki živimo v svobodni domovini, spoštovanje do veličastne noti ljudske revolucije, ki zavrača slabe in odpira vrata napredku in humanizmu.

Tone-Štefan, nismo te pozabili! Tu stoji šola tvojega imena, tvoja cesta v Ptuju, tvoj kip, obkrožen z mladino, ki jo tvoje življenje in življenja drugih velikih revolucionarjev učijo ljubiti socialistično domovino, delati in živeti zanjo.

V. R.

Problematika urbanističnega programa

(Nadaljevanje s 2. strani)

— Na temelju koncepta decentralizirane urbanizacije v občinskem merilu, se predlagajo za razvoj naslednja naselja: Cirkovce, Cirkulane, Dornava (ali Moškanjci), Majšperk, Podlehnik, naselje pri Desencih in mesto Ptuj. Poleg mesta Ptuja naj bi se kot spalni naselji razvili še Spuhlja in Zg. Hajdina. Obstoječe industrijsko naselje Kidričevo naj se ne bi nadalje razvijalo, ker njegova dimenzija že ustreza ekonomskim pogojem za ureditev subgravitacijskega centra; to naselje je v bližini Ptuja in nadaljnji samostojni urbanski razvoj (z vsemi funkcijami) v oddaljenosti 7 km od gravitacijskega centra ekonomsko ni upravičljiv.

Obrazložitev izbora ostalih naselij. Vodilna misel je bila: zagotoviti pogoje za obvladovanje kmetijskih in gozdarskih terenskih del. Menimo, da predložena teritorialna mreža naselij omogoča zagotovitev delovne sile Halozam (Cirkulane, Podlehnik, delno Majšperk), Ptujskem polju (Cirkovce, Dornava, delno Velika nedelja v sosednji občini) in Slovenskim goricam (naselje pri Desencih, delno Dornava in Ptuj). Ostali kriteriji za določitev teh naselij so bili še (vendar ne v vseh primerih): prometna lega, obstoječa aglomeracija, turistični pogoji. Vsa našteta naselja, razen Ptuja in njegovih spalnih satelitov, naj bi se razvila v subgravitacijske centre za okrog 800 do 1500 prebivalcev v samem naselju in z 2000 do okrog 3000 prebivalcev v ožjem vplivnem območju (območje dnevne oskrbe). Od predloženih subgravitacijskih centrov je kolikor toliko problematična izbira Dornave. Verjetno se bo ta kraj razvil v spalno naselje, ker je oddaljen od mesta le 7 km. Onemogočiti nadaljnji razvoj tega kraja ne bi kazalo zaradi tega, ker je tu že danes močna aglomeracija prebivalstva (po popisu iz leta 1961 je Dornava štela 1030 prebivalcev); število prebivalcev je po vojni znatno porastlo (leta 1948 samo 713 prebivalcev); dornavski grad in okolica kraja so turistično zanimivi.

V Pesniški dolini, kjer bodo z regulacijo Pesnice nastali novi naravni in gospodarski pogoji razvoja, je umestno predvidevati razvoj vsaj enega naselja s centralno lego v tistem delu Slovenskih goric, ki gravitirajo na južni del Pesniške doline. Od današnjih tamkajšnjih oskrbovalnih centrov ne pride noben v poštev za razvoj, ker so vsi locirani izven doline, torej periferno. Točnejša lokacija tega naselja se bo določila z urbanističnim projektom naselja, pri čemer bo treba upoštevati dva zelo važna lokacijska faktorja: t. j. prometnico (cesta Lenart—Ptuj) in pa vodotok (Pesnica).

Turistični kraji

V elaboratu so predvideni za razvoj naslednji turistični kraji oziroma okoliši: Ptuj z Mestnim vrhom, Turnišče pri Ptuju do Sturmovca, grad Borl, grad Dornava, Vurberk, Ptujska gora, Veliki in Mali Okič ter Zetale. V teh predelih oz. krajih bi bilo potrebno urediti turistične objekte, t. j. izletniške točke brez prenočišč, ponekod pa tudi s prenočišči. V teh predelih so tudi primerni tereni za campinge in za gradnjo weekend naselij. To naj bi bili neke vrste centri turistične aktivnosti pod posebno zaščito skupnosti. Režim zaščite bi bilo potrebno predpisati za vsak kraj oz. okoliš posebej, glede na njegovo lego in specifični program razvoja in vpliva širše okolice na razvoj. Za oddih prebivalstva je sicer zanimivih še mnogo krajev v občini, vendar smotrno turistično gospodarstvo zahteva osredotočenje sredstev in naporov za izgradnjo in ureditev najmarkantnejših turističnih predelov. Pri izbiri turističnih okolišev v občini Ptuj so upoštevani najmanj po trije od naslednjih elementov: naravni pogoji (konfiguracija terena, flora, voda), prometna povezanost (cesta), kulturno-zgodovinski spomeniki, že zgrajeni objekti (nekateri potrebni adaptacij), tradicija.

Razvoj gospodarstva in urbanizacija prostora

Temeljni panogi razvoja v ptujski občini sta industrija in kmetijstvo. Kot kombinirano ali kompleksno gospodarsko dejavnost je omeniti še turizem.

V zvezi s predloženo urbanizacijo prostora ptujske občine ne zahteva razvoj teh panog specifičnih urbanistično-prostorskih rešitev, razen že obdelanega vprašanja, t. j. zagotovitev bližine bivališč delovne sile v kmetijstvu in gozdarstvu.

Ker na ozemlju občine ni večjih rudnih bogastev primernih za industrijsko eksploatacijo, odpade ta naravni pogoj kot lokacijski faktor industrijskih podjetij in ostanejo samo preostali lokacijski faktorji, kot: delovna sila in njena oskrba, prometne komunikacije, voda, energija. Z vidika teh lokacijskih faktorjev bo najprimerneje locirati večja industrijska podjetja ob železnici ali ob cestah in v naseljih, ki so planirana za razvoj. Prostor med Ptujem, Kidričevim in Dravo je zelo primeren za industrijski razvoj s tem da bi bila organska smer razvoja: od Ptuja proti zapadu in jugozapadu. Pri vseh naseljih v razvoju bo potrebno osnovati delovna mesta in proizvodne zmogljivosti, vendar vsaj v začetku — ob pomoči večjih podjetij, npr. iz Ptuja, Maribora (teritorialna kooperacijska polarizacija).

Razvoj drugih gospodarskih dejavnosti bo organsko vezan na razvijajoča se naselja, s tem, da se večji obrati locirajo v gravitacijskem centru, t. j. v Ptuju. Izjemo predstavlja le gostinstvo; tu je primerno večje obrate locirati na turistično zanimivih točkah.

Socializacija kmetijstva bo sčasoma zahtevala gradnjo sodobno urejenih kmetijskih centrov, t. j. aglomeracije objektov za upravo, skladiščenje, predelovanje kmetijskih proizvodov ipd. Ti kmetijski centri bodo najbolj koncentrirana delovišča v tej panogi, zato naj se ustanavljajo v bližini naselij, ki so predvidena za razvoj, če že ne v samih naseljih.

(Konec na strani 6)

GOSTOVANJE PRIJATELJEV

Z nedeljskim gostovanjem RKUD »Svoboda« Varaždin v Ptuju je bilo zopet napisanih nekaj strani knjige bratstva in prijateljstva med komunami Ptuj — Cakovec — Varaždin in v novejšem času tudi Ormož.

Na potovanju v Ptuj je vladal med mladimi člani gostujočega ansambla določen nemir, kako bo sprejet njegov program s strani pripadnikov JLA in občinstva. Prisrčen aplavz vojakov in zahteve, da ansambl nekatere točke ponovi, je razvnel njegove člane, da so pozabili na svojo negotovost.

Na večerni predstavi je mladost nastopajočih preplavila odzek oder ter iz srca pela in plesala. Ptujčani so s spontanim in dolgim aplavzom nagradili izvajalce ter s tem pokazali, da niso strogi kritiki.

Verjemite Ptujčani, da je bil vaš burni aplavz najlepša nagrada za vloženi trud, to pa daje nove impulze za naše nadaljnje delo, da se bomo lahko zopet postavili pred vas s še boljšim programom, kar bo še bolj zbližalo ljudi obeh naših komun.

Ob povratku v Varaždin ni bilo niti sledu negotovosti, ki smo jo čutili ob prihodu, zato pa je bilo več pesmi, smeha in vedrega razpoloženja ter lepih spominov na starodavni Ptuj, mesto, ki nam je že tolikokrat odprlo svoje skreno srce.

Ivica Domislovič

Iz srednješolskih klopi

LETNA KONFERENCA ŠAG

Športni aktiv gimnazije Ptuj, ki že 3 leta bolj ali manj uspešno vodi in usmerja športno življenje na gimnaziji, je opravil 10. decembra redni pregled vsakoletnega dela. Pred to konferenco je vladalo v aktivu popolno mrtvilo in čeprav se bliža že polletje, ni bilo storjenega še nič. Kot vse kaže, bo ta sestanek mladih gimnazijskih športnikov dal delu ŠAG nov zagon in da bo odslej vse teklo tako, kot je treba. Sprejeti so bili sklepi, ki kažejo, da aktiv ne želi ostati v svojem delu strogo na športnem delu, pač pa bi rad razgibal tudi družbeno življenje naših dijakov z ustanovitvijo nekakšne »klubske sobe«; to so zaenkrat zaradi pomanjkanja prostorov na gimnaziji samo pohvale vredni načrti, ki pa jih ne velja zavreči. Upajmo, da bomo kmalu videli, da besede in sklepe lahko enkrat tudi zares spremenimo v dejanja.

Delo aktiva ZMS na gimnaziji

Lani sta bili na šoli dve mladinski organizaciji: Šolska dijaška skupnost, ki je skrbela predvsem za učni uspeh in vodila delo razrednih skupnosti, in aktiv ZMS, ki je usmerjal politično in kulturno dejavnost ter ideološko usmerjal mladino. Ker se je pokazalo, da takšno deljeno delo mladine v dveh organizacijah ni potrebno, smo ustanovili Šolski komite, enotno mladinsko in dijaško organizacijo, ki bo laže, morda pa tudi uspešneje premagovala vse težave, ki se pri šolskem pa tudi izvenšolskem delu pojavljajo. Komite je izvolil komisije za razna področja naše dejavnosti: kulturno-zabavno, ki naj bi skrbela za kulturne in zabavne prireditve na zavodu, ideološko, ki vodi marksistični krožek, komisijo za učni uspeh, ki naj bi čim tesneje povezala dijake s profesorji in skrbela za dvig učnega uspeha, ki iz leta v leto nazaduje. Šolski komite se opira na razredne odbore — svoje osnovne tvorbe — in si, prav tako kot tudi profesorji, prizadeva ustvariti čim demokratičnejši in pristnejši odnos med dijaki in njihovimi vzgojitelji. To je pa tudi edina pot, da dijaki gimnazije v praksi vsaj približno spoznamo, kakšno vlogo igra samoupravljanje v naši socialistični skupnosti.

Ogled Škocjanskih jam

Gimnazijski aktiv FSJ je uresničil prvo točko svojega letošnjega programa in s tem nakazal, da misli letos kolikor mogoče uspešno opravljati svoje poslanstvo med mladino: kljub neugodnim vremenskim razmeram se je našlo dovolj dijakov, ki so si bili v dneh proslavljanja 29. novembra pripravljeni ogledati Škocjanske jame, enega izmed naravnih fenomenov, ki jih je v naši domovini toliko. Pravijo, da jim ni žal...

Zasedanje medobčinskega odbora 21. decembra 1963 v Čakovcu

Predsedniki in tajniki občinskih sindikalnih svetov prijateljskih občin Čakovec-Varaždin-Ptuj so se na sobotnem posvetovanju v Ptuju pogovorili o nalogah v zvezi s pripravami na prvo zasedanje medobčinskega odbora »Bratstva in prijateljstva« ter o drugih vprašanjih sodelovanja. Med najpomembnejšimi sklepi sobotnega sestanka je sklep, da bo prvo zasedanje medobčinskega odbora v soboto, 21. decembra 1963, v Čakovcu. Na zasedanje bodo povabili goste iz ostalih sosednih občin varaždinskega in mariborskega okraja. Glede občine Ormož so soglasno izrazili željo, da bi postala član medobčinskega odbora prijateljskih občin.

V živahni razpravi na sobotnem sestanku so bila obrazložena stališča in predlogi posameznih občinskih sindikalnih svetov. Največ je bilo govora o nujnosti, da se poglobi proučevanje možnosti za konkretne oblike gospodarskega sodelovanja med občinami. Poudarili so, da je potrebno pričeti s konkretnimi razpravami in proučevanji problemov na področju gospodarstva. Pričeti z usklajevanjem gospodarske politike med občinami. Opozorili so tudi na nekatere negativne pojave, ki jih je opaziti v trgovini, ki terjajo skupno reševanje. Tudi glede razvoja socialističnega kmetijstva in perspektivnih planov razvoja posameznih občin je bilo mnogo govora.

V svojih zaključkih so sprejeli priporočilo, naj se občinski odbori za gospodarska in politične vprašanja ter občinski odbori »Bratstva in prijateljstva« sestanejo na svoje delovne seje, na katerih naj izdelajo podrobnejše načrte in predloge za konkretne oblike medobčinskega sodelovanja na področjih, kot so: gospodarstvo, kultura in umetnost, turizem, šport in telesna kultura, tisk in ostala področja.

Posebno pozornost so posvetili pripravam na tretji »teden bratstva in prijateljstva« prijateljskih občin, ki bo prihodnje leto najbrž od 23. do 30. aprila v občini Čakovec.

Ptujski odbor »Bratstva in prijateljstva« pa se bo na podlagi sprejetih smernic sestal na svojo redno delovno sejo v ponedeljek, na kateri bo izdelal podrobnejši načrt sodelovanja, ki ga bo predložil na prvem zasedanju medobčinskega odbora »Bratstva in prijateljstva« v Čakovcu.

Z občnega zbora sindikalne podružnice »Muzej«

V ponedeljek, 9. t. m., je imela sindikalna podružnica muzeja v Ptuju redni občni zbor. V tej podružnici so vključeni tudi delavci kina, mestnega arhiva, glasbene šole, ljudske in študijske knjižnice.

Vsaka teh skupin je dala izčrpno poročilo, za celoto pa je prav tako obširno poročala predsednica podružnice tovarišica Tomšič Tatjana, ki je med drugim dejala, da je ta podružnica skupina delovnih organizacij, ki na zunaj nimajo gospodarsko proizvajalnega značaja, imajo pa v tem procesu svojstveno vlogo s posebnimi nalogami: približati in posredovati svojim soobčanom pridobitve človeškega duha. Posebej je še poudarila, da so predstavniki občinske skupščine v Ptuju z vzglednim razumevanjem podpirali in pomagali pospeševati kulturno poslanstvo ustanov.

Glede študijske knjižnice je omeniti, da poleg svoje redne dejavnosti v treh oddelkih — v študijski, ljudski in mladinski knjižnici, izvršuje še matično službo za knjižničarstvo ptujskega področja. Opaža pa se, da nekatere delovne organizacije še do danes niso uvidele potrebe, da bi posvetile večjo pozornost tudi svojim knjižnicam, ki predstavljajo izredno pomemben faktor v izobraževalnem procesu delovnega človeka. Matična knjižnica skrbi še za to, da bo tudi knjižničarstvo našlo svoje mesto v občinskem statutu in zlasti, da bo zagotovljen ugoden razvoj knjižničarstva v občinskem merilu.

Glede glasbene šole je bilo na zboru rečeno, da je ena najstarejših v Sloveniji. Delo glasbenih šol se je predvsem po zadnji vojni močno povečalo in izboljšalo ter so te šole dostopne vsem, ki se želijo glasbeno izobraževati. V letošnjem letu ima šola 269 učencev, to pa se bo še povečalo, ko bodo pričeli s poukom mladinske godbe. Nekoliko težav ima arhiv, ker mu občutno primanjkuje ustreznih prostorov.

Nekoliko bolj pereče je vprašanje kina. To ima največ težav, največja pa je ta, da skoraj ves zaslužek gre v izdatke, tako npr.: 20 odst. za pospeševanje domačega filma, do 35 odst. za najemnino za filme in 36 odst. za razne družbene dajatve. Kljub temu se kolektiv trudi, da pridejo na repertoar čim kvalitetnejši filmi.

Za novega predsednika podružnice so izvolili tovariša Zupančiča Draga. Novemu odboru želimo pri delu čim več uspeha.

Nov način obračunavanja sindikalne članarine

Z novim letom 1964 vstopi v veljavo novi način obračunavanja članarine, ki jo bodo v bodoče plačevali člani Zveze sindikatov Jugoslavije po 0,6 odst. od mesečnega neto osebnega dohodka. Učenci v gospodarstvu in tisti člani sindikata, ki so trideset ali več dni na neplačanem dopustu, pa deset dinarjev.

Do sprememb v višini članarine, ukinitve znamkic in razredov je prišlo iz več razlogov. Glavni razlog pa je v tem, ker dosedanji razredi niso bili pravično postavljeni in so člani sindikata z nižjimi osebnimi dohodki plačevali višjo članarino kot pa člani sindikata z visokimi osebnimi dohodki. Na to nepravično razdelitev razredov so člani sindikata po vsej Jugoslaviji opozarjali zadnja leta, v katerih se je vidno povečal osebni dohodek, ter zahtevali, naj se uvede pravičnejši sistem članarine. Zahteva in želja članov se uresničuje s prvim januarjem 1964, ko stopi v veljavo nov način plačevanja članarine, ki zagotavlja, da bo vsak član sindikata prispeval svoji sindikalni organizaciji delež, ki bo v pravilnem sorazmerju z višino osebnih dohodkov.

Dosedanji sistem znamkic je bil tudi zelo zapleten, z njim pa nismo dosegali zaželjenih ciljev. Dogajalo se je, da so člani izgubljali znamkice in s tem tudi vrednost, ki služi kot osnova pri določanju višine denarne pomoči, ko je član sindikata začasno brez dela ali pa se je nepričakovano znašel v nesrreči, v kateri se je obrnil za pomoč na svojo sindikalno organizacijo.

Z novim sistemom obračunavanja članarine se pričenja tudi nov sistem celotnega finančnega poslovanja v sindikalnih organizacijah, ki postavlja v sedanjem obdobju pred izvršne odbore zelo odgovorne in velike naloge. S tem v zvezi so v tem tednu na Občinskem sindikalnem svetu v Ptuju pogovori s tajniki sindikalnih podružnic o nalogah, ki jih bo potrebno izvršiti še pred novim letom.

„Aluminij zasedel 8. mesto v SNL

Predstavnik naše občine v slovenski nogometni ligi — moštvo »Aluminija« je zasedlo ob koncu jesenskega dela prvenstva, po 12. kolu, za točno solidno osmo mesto.

Kljub neugodnemu žrebu, saj je igral kar 7 tekem na tujih terenih Slovenije in le 5 doma, je »Aluminij« s to uvrstitvijo presenetil športno javnost širom naše republike.

Če na kratko analiziramo srečanja »Aluminija« vidimo, da je od 12. nastopov dosegel 3 zmage, 5 remijev in 4 poraze. Premagan je bil od prvoplasiranega Kladivarja z 0:2, Svobode 2:3, Železničarja 2:1 in Slovana 3:1; neodločene rezultate pa je dosegel predvsem na tujih terenih — Gorici, Kranju in Murski Soboti. S to uvrstitvijo je »Aluminij« tudi najbolje plasirano moštvo mariborskega okraja, kar je še poseben uspeh z ozirom na renome ostalih dveh moštev — Železničarja in Sobote.

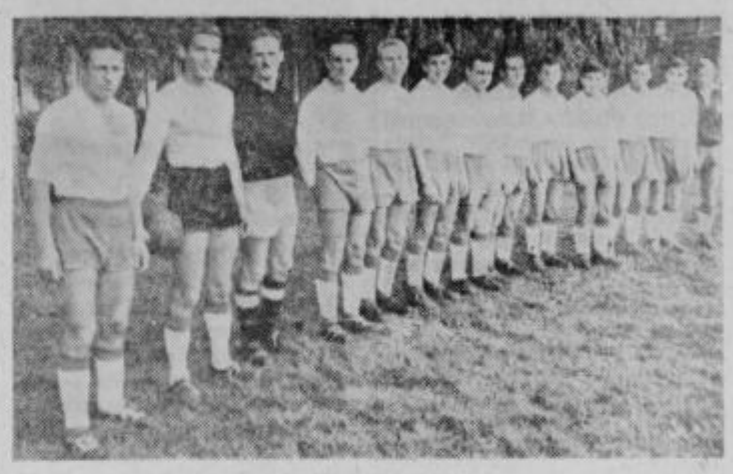

Moštvo »Aluminija«

Razmerje v golih kaže, da ima »Aluminij« skoraj pozitivno gol razliko — 19:20. Strelci teh zadetkov so bili: Kovač 7, Špehanja 6, Mesarič 3, Teodorovič, Soršak in Muršec po 1; Kovač in Špehanja sta se s tem uvrstila na 9 do 11 oziroma 12 do 18 mesto najboljših strelcev SNL.

Po kvalifikacijah za vstop v ligo je moštvo dobilo novega trenerja, katerega glavna naloga je bila, da prdvsem kondicijsko pripravi igralce za nastope, kar mu je tudi uspelo. Njegova prihodnja naloga pa bo, da moštvo pripravi pred spomladansko sezono tudi v tehnično-sistemskem pogledu.

Naloga odbora pa bo, da si na bližnjem občnem zboru določi cilj skupno z igralci, za še višjo uvrstitev v SNL, saj bo prihodnjo leto odigralo kar 7 tekem na svojem terenu, in to predvsem s partnerji, katerim je »Aluminij« po svoji kvaliteti enak. VM

LESTVICA

Kladivar	12	10	0	2	32:12	20
Rudar	12	7	3	2	32:16	17
Svoboda	12	8	1	3	30:18	17
Celje	12	6	1	5	37:22	13
Trigalv	12	6	1	5	21:18	13
Slovan	12	6	1	5	23:30	13
N. Gorica	12	4	4	4	15:26	12
Aluminij	**12**	**3**	**5**	**4**	**19:20**	**11**
Železničar	12	5	1	6	17:24	11
Ljubljana	12	4	2	6	21:20	10
Sobota	12	4	1	7	19:18	9
Delamaris	12	3	2	7	11:27	8
Olimp	12	0	2	10	6:32	2

V soboto: šport v besedi in glasbi

Občinska zveza za telesno kulturo Ptuj, priredi v soboto 14. decembra v gledališču oddajo »Šport v besedi in glasbi«. Prireditev bo zvečer s pričetkom ob 19. uri.

Poleg domačih športnikov bodo na tej prireditvi tudi drugi naši najboljši športniki, med njimi telovadec Tine Šrot iz Celja, nogometaš Milan Arnejčič iz Maribora, atlet Franc Cervan in kolesar Jože Roner, oba iz Maribora in drugi. Gledalci v dvorani bodo lahko izbrali tudi najboljšega ptujskega športnika za leto 1963. Za dobro voljo bodo skrbeli »Veseli Prleki«. Vstopnice po 150, 100 in 50 din bodo v predprodaji pri občinski zvezi za telesno kulturo Ptuj v petek in soboto dopoldan od 7. do 13. ure in dve uri pred pričetkom prireditve pri blagajni gledališča.

Rokometni klub »Drava« Ptuj bo polagal obračun dela za 1963 leto v soboto 28. decembra ob 16. uri popoldan v domu JLA. Poročilo o uspehih kluba v letošnjem letu bo imel predsednik društva Adi Serman.

„Tehnični prijatelji" naših potrošnikov

»TEHNIKA« v Lackovi ulici v Ptuju je prodala v zadnjem času potrošnikom z območja občin e Ptuj, iz Slovenske Bistrice, Maribora, Ormoža, Ljutomera, Varaždina in Čakovca radio aparate, električne štedilnike, štedilnike na trda goriva, televizorje, električne peči, električne gospodinjske aparate, svetilna telesa in elektroinstalacijski material. Povpraševanje po teh predmetih kaže, da si mlajši ljudje, pa tudi starejši, urejujejo stanovanja po sodobnih možnostih in potrebah.

Zanimiva je ugotovitev, da kljub nastopu hladnejših dni zanimanje za motorna vozila ni popustilo. Za gotovino in na kreditne bone kupujejo potrošniki iz mesta in s podeželja dvosedežne mopede in težje motorje. Po njih je bilo največje povpraševanje v novembru, zato jih je trgovina po večini tudi prodala, poleg tega pa pravočasno nabavila nove in je zagotovila interesentom, da jih bodo še lahko dobili. Zanimanje za kolesa je nekoliko popustilo, ker je večje zanimanje za lažja motorna vozila, zlasti za mopede. Predvsem delavci iz oddaljenih krajev kupujejo mopede.

Prav zanimivo je tudi to, da v zimskem času zanimanje tudi za hladilnike ni popustilo in gredo sedaj ravno tako v promet kot v poletnem času, vendar ob razveseljivi ugotovitvi, da jih je sedaj tudi lažje dobiti od tovarn kot v ostalih mesecih, v topli sezoni.

Izredno razveseljiva pa je ugotovitev, da gredo televizorji, radio aparati vseh vrst in gramofoni lahko v prodajo, zlasti pa gramofonske plošče, ki jih ima »TEHNIKA« na razpolago na stotine. Škoda je, da še delajo tovarne pri prodaji gramofonskih plošč razliko med trgovinami v večjih in manjših mestih in zato dobivajo potrošniki v teh enako znane plošče pozneje v roke kot drugje. Včasoma se tudi tako nepravilno razdeljevanje izboljšuje.

Večje zanimanje je za popevke in za moderno glasbo, ne zaostaja pa zanimanje tudi za klasično glasbo. V podjetju na željo plošče najprej predvajajo, da se stranke laže odločijo za nakup.

Vprašanje avtogum pa je najbolj pereče vprašanje, ki ga občutijo predvsem lastniki osebnih vozil. Avtogume vseh dimenzij, od gum za mopede pa do gum vseh dimnzij najtežjih vozil, bodo verjetno še nekaj časa boleča točka za trgovino, ki si prizadeva, da bi svoje stranke čimprej in čimbolj zadovoljila.

Po menju poslovodje »TEHNIKE« tov. Mirka Murka je trgovsko podjetje »Merkur« prav storilo, da je uredilo v Lackovi ulici svojo tehnično trgovino, ki je lahko dostopna potrošnikom. Že po dveh letih se je izkazalo, da je glede na potrebe potrošnikov tudi ta trgovina s svojimi stranskimi prostori pretesna, zlasti je pretesen skladiščni prostor. Ob sedanjem razvoju trgovine, bo moralo podjetje misliti še na nadaljnjo specializacijo prodaje.

Tov. Murko je končno še dodal: »Mislim, da ni prezgodaj, če sporočim na tem mestu vsem bralcem »Tednika« novoletne čestitke kolektiva naše poslovalnice in jim zaotovim ob vsakem nakupu pri nas solidno postrežbo!«

-vj

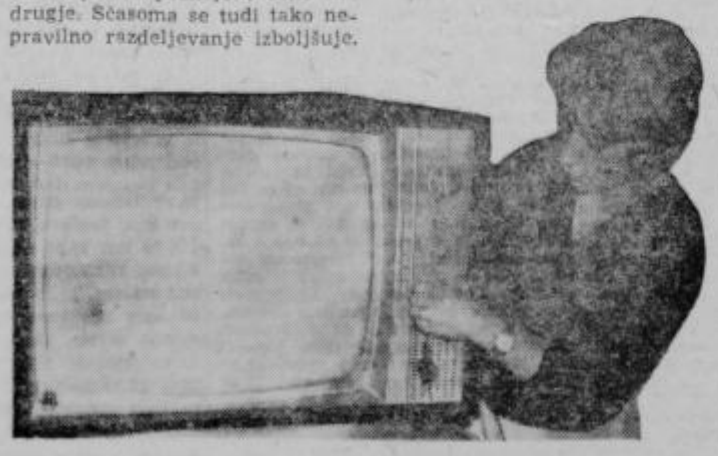

Mali oglasi

PRODAM

UGODNO PRODAM fotoaparata, tipa »Zorki II« in »Agfa Isola« Jerenko Milko, Zlatoličje 92. p. Starše.

UGODNO PRODAM novi moped »Colibri« in prtljažnik (originalni) za »Caravan« 1959. Naslov v upravi.

PRODAM spalnico in razno pohištvo. Naslov v upravi.

PRODAM prenosljivo sobno peč, 2 žagovinasti peči, pralni stroj in žensko kolo. Ptuj, Mariborska cesta 29.

UGODNO PRODAM kombinirani otroški voziček. Hlupič, Ptuj, Mariborska 5 a.

PRODAM televizijski aparat znamke »Grunding«. Naslov v upravi.

Službe

UPOKOJENKA ali gospodinja, ljubiteljica otrok, dobi 5-urno zaposlitev. Vprašajte v nedeljo, Ljutomerska 25/1 nadstropje.

SPREJMEM čevljarskega vajenca. Nastop takoj. Modno čevljarstvo Šmid, Ptuj — Krempljeva 6.

Stanovanja

DEKLE vzamem na stanovanje. Neža Forstnerič, Ptuj, Prešernova 18, dvorišče.

Kino

MESTNI KINO PTUJ predvaja 13. decembra jugoslovanski film **»OPERACIJA TIZIAN«**; 14. in 15. decembra angleški barvni (cinemascope) film **»ZALIV TIHOTAPCEV«**; 17. in 18. decembra italijanski film **»MARINA«**; 19. decembra jugoslovanski film **»ZGODNJA JESEN«**.

KINO GORIŠNICA predvaja 15. decembra francoski film **»LJUBIMCI«**.

KINO ORMOŽ predvaja 14. in 15. decembra angleški film **»HAMLET«**; 18. in 19. decembra sovjetski film **»DRZNE UKANE«**.

KINO ZAVRČ predvaja 15. decembra ameriški film **»PESEK IVO JIMA«**.

za čas od 15. do 22. decembra 1963

Osebna kronika

ROJSTVA

z območja Matičnega urada Ptuj

RODILE SO: Angela Semenič, Kamenščak 41 — dečka; Antonija Belšak, Pristava 16 — Majdo; Ema Žitnik, Gerečja vas 77 — Mileno; Marija Tomše, Videm pri Ptuju 16 b — Marjana; Alojzija Žitnik, Placar 44 — Danico; Olga Pišek, Kidričevo 36 — Dušana; Barbara Ropič, Prerad 42 — Marijo; Angela Ranca, Kamenščak 65 — deklico; Alojzija Trantura, Dežno 23 — Maksimilijana; Marija Kosič, Lešnica 1 — Rajka; Marija Voršič, Bratonečice 8 — Jožico; Elizabeta Kmetec, Slatina 36 — Vinka; Mina Lenart, Jiršovci 53 — Frančeka; Otilija Praprotnik, Lača vas 27 — Duška; Marija Golobič, Radovec polje 25, Varaždin — Stanka; Justina Simonič, Janežovci 1 — dečka.

POROKE

POROKE: Edvard Krajnc, Volkmerjeva ulica 1, in Ana Vidovič, Nova cesta 3.

SMRTI

SMRTI: Ivan Lampret, Zupečja vas 50, rojen 23. 11. 1963, umrl 27. 11. 1963.

Blanka Vaupotič, Hardek 20, rojena 27. 11. 1963, umrla 29. 11. 1963.

Marjan Pukšič, Zabovci 79, rojen 26. 11. 1963, umrl 29. 11.

Jurij Zadravec, Krempljeva 3, rojen 1899, umrl 5. 12. 1963.

Ivan Zorec, Hrvatski trg 4, rojen 1882, umrl 7. 12. 1963.

Jožef Stebih, Žnidaričevo naselje 6, rojen 1920, umrl 10. 12. 1963.

RAZPIS

Razpisna komisija pri upravi občinske skupščine Ptuj razpisuje naslednja prosta

V delovna mesta

1. referenta za imovinsko-pravne zadeve

pogoj: višja strokovna izobrazba (višja upravna ali pravna šola) in 5 let prakse

2 delovnega inšpektorja

pogoj: višja ali srednja strokovna izobrazba ali visokokvalificirani delavec in 5 let prakse

3. davčnega knjigovodja

pogoj: srednja strokovna izobrazba (prednost imajo kandidati s srednjo ekonomsko šolo) in 3 leta prakse

Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje po tem razpisu, naj vložijo prošnje, kolkovane s 50 din državne takse. Prošnji je treba priložiti življenjepis, dokaze o šolski izobrazbi in dosedanjih službovanjih. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

RAZPISNA KOMISIJA

Problematika urbanističnega programa

(Nadaljevanje s 4. strani)

Oskrba

Najvažnejše oskrbovalne funkcije v občini bo imel gravitacijski center, to je mesto Ptuj. Te funkcije bodo po svojem obsegu in kvaliteti dimenzionirane na število prebivalcev v občini, nekatere funkcije pa seveda samo na število prebivalcev v mestu Ptuju. Podrobnejša obdelava teh funkcij bo sledila v programu razvoja mesta Ptuja, t. j. v drugi fazi dela na urbanističnem projektu Ptuja. Ostala naselja v občini (subgravitacijski centri) bodo imela le tisto oskrbo, ki je potrebna za dnevne potrebe prebivalstva.

Podrobnejša vprašanja gradnje oskrbovanih objektov so prepuščena kasnejšim projektom, ki se bodo morali izdelati za vsako predloženo naselje. Skupno za vsa naselja pa bo potrebno reševati vprašanje preskrbe z vodo.

Razvoj mesta Ptuja

V zadnjih dveh poglavjih elaborata je globalno obdelana ekonomika mesta pri razvoju na 30.000 prebivalcev, načelno je obdelana ureditev mesta ter predložena je meja ureditvenega (regulacijskega) območja mesta.

Iz ekonomske obrazložitve je razvidno, da bi bilo možno mesto razviti na temelju investicij iz lastne, mestne akumulacije, upoštevaje investicijsko stopnjo 30 %, ki glede na sedanjo investicijsko stopnjo in glede na bodoči gospodarski razvoj naše države ni pretirana. Taka investicijska stopnja ob povprečnem marginalnem kapitalnem koeficientu 2,8 bi zagotovila letno stopnjo rasti 7,5 %. S to povprečno brzino razvoja bi se doseglo povečanje družbenega proizvoda na enega mestnega prebivalca: od 325.000 v letu 1961 na okrog 1 milij. dinarjev leta 1991. Skupna sredstva, potrebna za gospodarski razvoj in za razvoj vseh oskrbovalnih funkcij gravitacijskega centra bi znašala po prvih cenitvah 108 milijard dinarjev (po cenah iz leta 1961).

Kljub teoretični možnosti, da mesto razvije svoje gospodarstvo in oskrbovalne funkcije iz lastnih sil, bo brzkone potrebno v prvi polovici obravnavanega obdobja zagotoviti dodatna sredstva (kredite) iz drugih virov, ker je trenutni gospodarski potencial (zlasti pa akumulacija) mesta razmeroma slab in bo omogočil — brez zunanjih sredstev — v začetku le počasen razvoj mestnega gospodarstva in s tem vrsto problemov zaradi zaostajanja za drugimi podjetji v Sloveniji. Angažiranje tuje akumulacije bo verjetno tudi potrebno zaradi velikih investicij, ki jih bo morala občina vložiti za razvoj kmetijstva.

Pri izdelavi ekonomskih bilanc programa mesta Ptuja se bo upoštevala tudi — nekoliko dislocirana — Tovarna glinice in aluminija, ki leži v dometu številnih oskrbovalnih funkcij mesta in se zato od mestne ekonomike in programskih problemov urbanizacije Ptuja ne bi smela ločiti. Iz tega razloga je tudi predložen konec razvoja naselja Kidričevo.

Ureditveno območje mesta bo nekoliko večje, kot je današnje mestno območje Ptuja, razprostiralo se bo na levem in desnem bregu Drave. V prvi fazi bi bilo potrebno zaradi večje učinkovitosti koncentriranih sredstev izgraditi mesto na levem bregu Drave; v kasnejši fazi, ko se bo zadostno povečalo število prebivalstva in ko se bo zvišal gospodarski potencial ter narodni dohodek na enega prebivalca, pa na desnem bregu Drave. Seveda v pogledu stanovanjske graditve in osnovne oskrbe ne bo možno »obsoditi« desni breg na 15 ali 20 letno čakanje, temveč se bodo morale nekatere najnujnejše investicije realizirati tudi pred dokončno izgradnjo mesta na levem bregu Drave.

Čeprav predstavlja Drava precejšnjo naravno prepreko v razvoju mesta, je razvoj na desnem bregu utemeljen zaradi: že obstoječih urbanističnih fondov v tem delu ureditvenega območja, zaradi povečanja števila delovišč na desni breg na 15- ali 20-letno čakaradi splošnih gospodarskih in prometnih silnic, ki gredo — in se bodo že ojačevale — v južno in zapadno smer od Ptuja, mnogo manj pa v severno in vzhodno smer.

Obvestilo

Obveščamo vse koristnike Dieslovih strojev, da prične obratovati naš novi oddelek za remont in nastavitev Dieslovih tlačilk in šob s 15. 12. 1963.

Kmetijski kombinat Ptuj, obrat Mehanična delavnica, Budina 1

KZ Hajdina razpisuje

javno dražbo

dne 16. 12. 1963 za rabljene avtogume, škropilnice in druge manjše kmetijske stroje.

Začetek dražbe je ob 8. uri za socialistični, ob 9. uri pa za privatni sektor.

Gostinsko podjetje »BREG« Ptuj razpisuje prosto delovno mesto

NATAKARICE

Pogoj: kvalificirana ali polkvalificirana natakarica z najmanj 5-letno prakso v gostinstvu.

Kolkovane prošnje z življenjepisom sprejema do 31. decembra 1963 uprava.

PRODAM malo rabljeno kompletno kuhinjsko pohištvo. Duh Albin, Slov. trg 1, Ptuj.

DOBRO OHRANJENO slamoreznico prodam. Vindiš, Ptuj, Spolenjakova 12.

Kmetijski kombinat Ptuj, obrat Mehanična delavnica

razpisuje naslednja

delovna mesta

1 visoko kvalificiranega mehanika avtomehanske stroke
1 visoko kvalificiranega avto električarja
2 kvalificirana mehanika
3 vajence avtomehanske stroke
1 snažilko

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osebni dohodki po pravilniku podjetja. Prošnje nasloviti na naslov.

Horoskop

OVEN (od 21. marca do 20. aprila)

Najraje o soljudeh lepo govorite; tudi v gozdu dober glas lepo odmeva. Zapletene zadeve takoj razvozlajte. Ko se boste odločili za nove korake, dobro pretehtajte okoliščine, ki so vas k njim izpodbudile.

BIK (od 21. aprila do 20. maja)

Razveseliti in razvedriti soljudi ni lahko; vam se je to doslej večkrat posrečilo. Pravilno razdeljen čas je najdragocenejši. Za uspeh ne zadošča samo dobra volja; biti morajo tudi realne možnosti.

DVOJČKA (od 21. maja do 22. junija)

Pozornosti do ljudi iz vaše okolice ni nikdar preveč. Najbolj ugajate s svojo preudarnostjo in s srčno toplino in ni čudno, če vas prijatelji vedno radi sprejmejo. Za vsako vašo besedo in dejanjem naj se čuti vsaj senca vašega prepričanja.

RAK (od 23. junija do 22. julija)

Ne dopustite, da bi vas prva šegavost soljudi takoj vrgla s tira; tudi šale so lahko vzgojne. Nekateri ljudje s taktiko več dosežejo kot drugi z marljivostjo. Večkrat smo si sami krivi težav; preveč dela si prihranimo za čas, ko ga najtežje opravimo.

LEV (od 23. julija do 22. avgusta)

Glavno besedo dajte svoji vesti, ne pa stvarem, ki ste jih slučajno odkrili. Primerna zadržanost vam ne more škodovati. Zelo vas veselijo novosti, ki jih pomagate sami ustvariti.

DEVICA (od 23. avgusta do 22. septembra)

Najbolj vas cenijo prijatelji, ki poznajo bolj vaše uspehe kot načrte. Pri prvem ponovnem srečanju s težavami se spomnite tistih, ki ste jih že premagali. Te dni boste navezali novo poznanstvo, ki bo dolgo trajalo.

TEHTNICA (od 23. septembra do 22. oktobra)

Nervozni ste, ko ne gre vse kot si zamišljate in želite. Za ureditev mnogih stvari ne zadošča samo dobra volja; potreben je tudi primeren čas. Radi presenečate svojo okolico z dobrimi zamislimi, ki tudi drugim koristijo.

ŠKORPIJON (od 23. oktobra do 22. novembra)

Predno boste povedali, kar mislite, morate biti prepričani, da boste to tudi lahko zagovarjali. V razvedrilo vam je tisto delo, ki se ga lotite z veseljem. Radi pozabljate, da ste prejšnje uspehe dosegli s trudom.

STRELEC (od 23. novembra do 20. decembra)

Niti preudaren nima vedno sreče, zato ni dobro čakati na izredne slučaje. Marsikaj se vam ponuja; izberite, kar je za vas najbolj pametno. Ne bo vam potrebno popuščati, ko boste prilagodili svoje želje možnostim v svoji okolici.

KOZOROG (od 21. decembra do 20. januarja)

Marsikaj se vam zdi težko; potrudite se in dokažite, da ste mož, ki je sposoben težave tudi premagati. Čaka vas dan, na katerega se boste dolgo spominjali. Bodite ponosni na svoj napredek; prednost pa dajte vedno srčnosti.

VODNAR (od 21. januarja do 19. februarja)

Naj vas tolaži, da niste sami na svetu in da vam bodo soljudje radi vrnili vsaj to, kar vam dolgujejo. Izogibajte se sporov in neprijetnosti; svoje mnenje lahko izrazite tudi v lepši obliki. Obetajo se vam prijetnosti, pa ne samo v poklicu. Temeljito se odpočijte in si vzemite čas za opazovanje, kako se razvijajo stvari okrog vas.

RIBI (od 20. februarja do 20. marca)

Vaš zabavni in prisrčni stik z ljudmi je zlata nit, s katero navezujete nase svoje prijatelje. Ko gre vse po vašem, se spomnite, da si to tudi drugi želijo. Za novo leto se vas bodo spomnili mnogi znanci.

CENE

Ohrovt 70, paprika 90, peteršilj 120, radič 150, endivja 130, sveže zelje 40, rdeče zelje 70, zelena 150, ajdova kaša 340, prosena kaša 170, ječmena kaša 110, koruza 70, česen 350, čebula 90, krompir 32, korenček 70, rdeča pesa 70, vložena paprika 235, vložene kumare 180—1090, fižol 185—230, kislo zelje 90, pšenica 70, ptičja hrana 170—180, razno vino 250—360, pivo 90—110, grozdje 240, hruške 60—120, jabolka 75—90, orehi 320, suhe slive 220, banane 350, limone 320, pomaranče 280, rozine 450, smokve 230, jajca 37, med 216—414, sir 840.

Lunine spremembe in vremenska napoved

za čas od 15. do 22. decembra 1963

Mlaj bo **v ponedeljek, 16. decembra ob 3.07. Napoved: V naslednjih dneh bodo nastopili snežni viharji, ki bodo izrazitejši na vzhodu in jugovzhodu.**

Alojz Cestnik

Iz programa RTV Ljubljana

NEDELJA, 15. DECEMBRA

6.00—8.00 Dobro jutro! 6.05—6.10 Poročila in dnevni koledar. 6.30—6.35 Napotki za turiste. 7.00—7.15 Napoved časa in poročila. 7.40 Pogovor s poslušalci. 8.00 Mladinska radijska igra. 8.40 Iz albuma pesmi za mladino. 9.00 Poročila. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo —I. 10.00 Še pomnite, tovariši. 10.30 Matinejski koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. 11.30 Nedeljska reportaža. 11.50 Solistični instrumenti zabavne glasbe. 12.00 Poročila. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.00 Napoved časa in poročila. 13.10 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Za našo vas. 13.50 Koncert pri vas doma. 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov. 15.00 Napoved časa in poročila. 15.05 Glasbeno popoldne pri Čajkovskem. 16.00 Humoreska tega tedna. 16.20 Naš glasbeni avtomat. 17.00 Poročila. 17.05 Hammond orgle. 17.15 Radijska igra. 18.15 Glasba iz znamenitih oper. 19.00 Obvestila. 19.05 Glasbene razglednice. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Izberite svojo popevko. 21.00 Ob 160-letnici rojstva Hectorja Berlioza. 22.00 Napoved časa in poročila. 22.10 Zaplešite z nami. 23.00 Poročila. 23.05 Glasbeni mozaik. 23.55 Za lahko noč. 24.00 Zadnja poročila.

PONEDELJEK, 16. DECEMBRA

5.00—8.00 Dobro jutro! 5.15—5.20 Poročila in vremenska napoved. 6.00—6.15 Napoved časa in poročila. 7.00—7.15 Napoved časa in poročila. 8.00 Poročila. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.00 Poročila. 12.05 Zabavna glasba. 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Nekaj domačih. 13.00 Napoved časa in poročila. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Odlomki iz popularnih klavirskih koncertov. 14.00 Poročila. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu. 18.10 Sovjetske popevke. 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 19.00 Obvestila. 19.05 Glasbene razglednice. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Srebrni labod. 20.20 Radijska igra. 21.09 Serenadni večer z jugoslovanskimi skladbami. 22.00 Napoved časa in poročila. 22.10 Glasbena medigra. 22.15 Skupni program JRT — studio Ljubljana. 23.00 Poročila. 23.05 Melodije v noči. 24.00 Zadnja poročila.

TOREK, 17. DECEMBRA

5.00—8.00 Dobro jutro! 5.15—5.20 Poročila in vremenska napoved. 6.00—6.10 Napoved časa in poročila. 6.20—6.35 Začetni tečaj angleščine. 7.00—7.15 Napoved časa in poročila. 8.00 Poročila. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.00 Poročila. 12.05 Zabavna glasba. 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Opoldne ob zabavni glasbi. 13.00 Napoved časa in poročila. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Koncertni plesi. 14.00 Poročila. 17.00 Poročila. 17.05 Igra violončelist René Forest. 17.35 Iz fonoteke Radia Koper. 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu. 18.10 Mojstri orkestrske igre. 18.45 Ljudski parlament. 19.00 Obvestila. 19.05 Glasbene razglednice. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Danilo Švara: II. simfonija. 20.30 Koncert v studiu 14. 21.30 Lepe melodije. 22.00 Napoved časa in poročila. 22.10 Na vrtiljaku zabavnih zvokov. 23.00 Poročila. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Zveneče kaskade. 24.00 Zadnja poročila.

ČETRTEK, 19. DECEMBRA

5.00—8.00 Dobro jutro! 5.15—5.20 Poročila in vremenska napoved. 6.00—6.10 Napoved časa in poročila. 6.20—6.35 Tečaj ruskega jezika. 7.00—7.15 Napoved časa in poročila. 8.00 Poročila. 11.00 Pozor, nimaš prednosti. 12.00 Poročila. 12.05 Zabavna glasba. 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 V pismi od Triglava do Vardarja. 13.00 Napoved časa in poročila. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30—14.35 Glasbeni sejem. 14.00—14.05 Poročila. 17.00 Poročila. 17.05 Majhni zabavni ansambli. 17.15 Turistični na oddaja. 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu. 18.10 Iz baletov Aleksandra Glazunova in Sergeja Prokofjeva. 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih. 19.00 Obvestila. 19.05 Glasbene razglednice. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Četrtkov večer narodnih pesmi in napevov. 20.45 Veliki zabavni orkester Bob Sharples. 21.00 Večer umetniške besede. 21.40 Zabavni orkester Tony Leutwiler. 22.00 Napoved časa in poročila. 22.10 »Nokturno« z deli jugoslovanskih skladateljev. 23.00 Poročila. 23.05 Z lokom po strunah. 23.20 Skupni program JRT — studio Zagreb. 24.00 Zadnja poročila.

PETEK, 20. DECEMBRA

5.00—8.00 Dobro jutro! 5.15—5.20 Poročila in vremenska napoved. 6.00—6.10 Napoved časa in poročila. 6.20—6.35 Tečaj hrvaško-srbskega jezika. 7.00—7.15 Napoved časa in poročila. 8.00 Poročila. 11.00 Pozor, nimaš prednosti. 12.00 Poročila. 12.05 Zabavna glasba. 12.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Radi bi vas zabavali. 13.00 Napoved časa in poročila. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Romanska glasba na francoskih festivalih. 14.00 Poročila. 17.00 Poročila. 17.05 Popoldne pri skladatelju Jana Sibeliusu. 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu. 18.10 Pojejo jugoslovanski zbori. 18.30 Pripoveduje Borut Lesjak — 3. oddaja. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.00 Obvestila. 19.05 Glasbene razglednice. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Revijska glasba. 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled. 20.30 Odlomki iz Borodinove opere »Knez Igor«. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.00 Napoved časa in poročila. 22.10 Po strunah in tipkah. 22.15 Skupni program JRT — studio Beograd. 22.45 Plesni orkester Kurt Edelhagen. 23.00 Poročila. 23.05 Dva preludija in dve fugi iz Bachove zbirke. 23.20 Skupni program JRT — studio Ljubljana. 24.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 21. DECEMBRA

5.00—8.00 Dobro jutro! 5.15—5.20 Poročila in vremenska napoved. 6.00—6.10 Napoved časa in poročila. 6.10—6.15 Napotki za turiste. 6.20—6.35 Nadaljevalni tečaj angleščine — 9. lekcija (ponovitev) 6.40—6.45 Pregled športnih prireditev za nedeljo. 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar. 8.00 Poročila. 11.00 Pozor, nimaš prednosti. 12.00 Poročila. 12.05 Zabavna glasba. 15.15 Kmetijski nasveti. 12.25 Izbrali smo za vas. 13.00 Napoved časa in poročila. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30—14.35 Glasbeni sejem. 14.00—14.05 Poročila. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 15.40 Naši amaterji pojo: Šentjernejski oktet. 16.00 Vsak dan za vas. 17.00 Poročila. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu. 18.10 Recitali znamenitih pevcev. 18.45 Novo v znanosti. 19.00 Obvestila. 1905 Glasbene razglednice. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Priljubljene melodije. 20.20 Jean Duche: Čaša janeževca. 21.00 Sobotni ples. 22.00 Napoved časa in poročila. 22.10 Oddaja za naše izseljence. 23.00 Poročila. 23.05 Prijeten konec tedna. 24.00 Zadnja poročila.